

Pomurski VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 21. JULIJA 1960
Leto XII. — Štev. 29 — Cena din 10.—

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

OB DNEVU VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA BOJ ZA MIR

Preteklo nedeljo je bila v Begunjah na Gorenjskem proslava ob 15-letnici osvoboditve internirancev iz taborišča v Begunjah. Podpredsednica Glavnega odbora SZDL Slovenije Vida Tomšičeva je na proslavi med drugim dejala:

»Ko tu pretreseni stojimo pred drobnimi zapiski o duševnih in telesnih stiskah, v katere je človek pogнал človeka, ko se zamišljamo v strahotne številke ubitih, mučenih, uničenjanih na najgrozovitejše načine, v trpljenje, v muke milijonov mož, žena, mater in končno v načrtno uničevanje samih malih otrok, potem raste z nezlomljivo silo danes odpor človeštva proti vsem poskusom, da bi se vrnili ljudje in časi, ki so povzročili taka dejanja. Z vzmernostjo in budno spremljamo pojave oživiljanja fašizma, poskuse, da bi komaj po petnajstih letih od konca druge svetovne vojne še isti ljudje, ki jim poraz ni izbil iz glave rasističnih idej o »Herrenvolku«, pridobili mladino, zaledje za nove pohode po svetu! V Zahodni Nemčiji se zopet krepi nacionalistično gibanje, nacistični in fašistični elementi poskušajo dvigniti glave v Avstriji in Italiji. Se so dežele, kjer najdejo vojni zločinci varno zavetišče.

Ti pojavi so posledice politike prikrivanja preteklosti pred lastno mladino, zamlčevanja fašističnih zločinov. Toleriranja dejavnosti vojnih zločincev, ki so še vedno v vladi, vojski, sodstvu, na vodečih mestih v javnem življenju Zahodne Nemčije. Pravkar smo bili priča čudnemu in težko razumljivemu poskusu, da bi vznemirili mednarodno javnost s postavljanjem vprašanj o zakonitosti postopka proti vojnemu zločincu Eichmannu, človeku, ki ima na vesti milijone in milijone življenj. Resnično lahko le zahtevamo, da pridejo pred zakonita ljudska sodišča zločinci, ki še danes uživajo zaščito raznih dežel po svetu.

Naši spomeniki in muzeji, naše spominske proslave, naj odkrivajo naši in mladi generaciji vseh dežel, kam je mogel v XX. stoletju, zavesti človeka fašizem, ki je gojil blazne ideje o veličini enega naroda na račun drugih, ki je podpihoval mladino in ji vcepljal brezobzirnost do sočloveka, ki je naravnost gojil idejo in oblike izkoriščanja človeka po človeku. Ko danes skušamo ohraniti živ spomin na vsa ta dejanja in dejstva, nam ne gre le za maščevanje, ne gre le za pravično zahtevo, da z združenimi močmi poiščemo in kaznujemo vse vojne zločince. Gre za veliko reč. Gre za vzbujanje vesti človeštva, gre za odpiranje oči o strahotah, ki jih ima lahko za posledico politika sile in nasilja. Gre za zmago v gigantskem boju za ustvaritev trdnega in trajnega miru, čigar zakleti sovražnik je fašizem.

Res so se danes odnosi sil v svetu popolnoma spremenili. V drugi svetovni vojni je doživela popoln zlom ideja o vladajočih in podjarmljenih državah in narodih. Mnogi narodi so se otresli tujega jarma. V vrsti dežel je zmagal socializem, kolonialni sistem razpada, do včeraj odvisne dežele Azije, Afrike, Južne Amerike terjajo svoje enakopravno mesto v svetu. Socializem postaja svetovni sistem.

Epohalna znanstvena odkritja, moderna tehnika, osvajanje vesolja — prepričljivo dokazuje ne samo preživelost vojn, marveč tudi to, da bi tretja svetovna vojna lahko pomenila fizično uničenje človeštva.

Zato narašča odpor proti vsem tistim pojavom, dogodkom, proti vsaki taki politiki, ki bi gradila na oboroževanju in pripravah na vojno. Miroljubna stremjenja delovnih ljudi širom po svetu najjasneje razkrinkujejo povezanost reakcionarne zunanje politike z reakcionarno notranjo politiko. Priprave na vojno pomenijo beg od reševanja notranjih problemov dežele, hujškanje k nasilnim rešitvam mednarodnih problemov omogoča krepitev reakcionarnih sil. Zato je boj za mir, za aktivno koeksistenco, danes ofenzivna pot k zmagi socializma v svetu.

Naše spominske proslave preteklih bojev in žrtvovanj naj torej ne bodo povod samo za komemoracijo, marveč so za nas nenehni viri krepitev in nadaljnega razvijanja vseh tistih najplemenitejših idej in lastnosti naših borcev, uresničevanja vseh tistih sanj in načrtov, ki so jih skušali s fizičnim uničenjem v bunkerjih, celicah v zimi in blatu, na moriščih in v plinskih celicah zadušiti, ki pa so zato še silneje zaživele. Vizija o osvobojenem človeku v osvobojeni družbi, za katero je človeštvo stoletja dajalo ogromne napore in žrtve, se tako pri nas uresničuje.

Izvrševanje naših bodočih nalog o gospodarstvu v graditvi našega socialističnega družbenega sistema, v vzgajanju naših državljanov v aktivne upravljalce svoje socialistične skupnosti naj bo naš trajni spomenik žrtvam preteklih bojev in naš ofenzivni odgovor reakciji in fašizmu.

POTREBE IN MOŽNOSTI

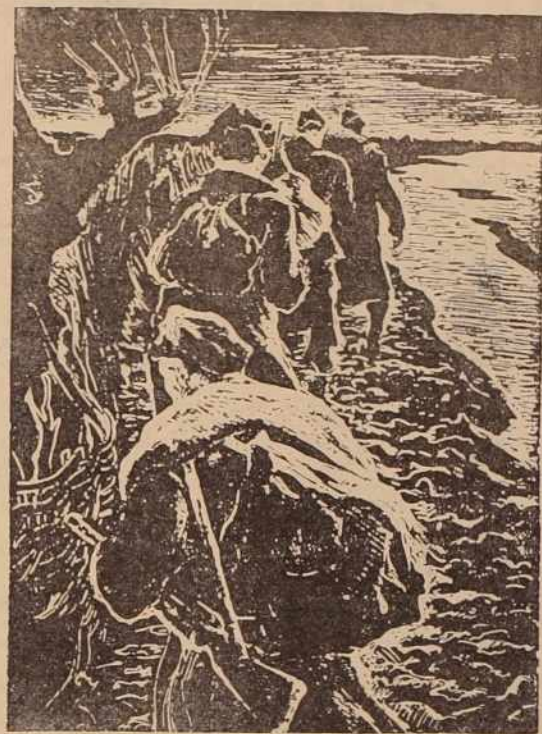
V prihodnjih petih letih naj bi znašale investicije v trgovini okrog 840 milijonov dinarjev. Tolikšne so potrebe, kot so ugotavljali med drugim tudi na nedavni seji sveta za blagovni promet pri okrajnem ljudskem odboru. Investicije naj bi se nanašale predvsem na novogradnje: manjše blagovnice, skladišča in opremo. Dosedanji način delitve dohodka v trgovini kaže, da trgovska podjetja kljub povečanemu prometu ne bodo ustvarila predvidenih sredstev, v kolikor se ne bo spremenil način dohodka, o čemer razpravljajo tudi republiški organi.

Podobno kot v trgovini je tudi v gostinstvu: precejšnje potrebe — malo sredstev. Zato bo prav, če postavi novi perspektivni plan kot nujne le tiste investicije, ki bodo imele pogoje za realizacijo, upoštevajoč ustvarjena sredstva v naslednjih petih letih. Tako mnenje je prevladovalo tudi na seji omenjenega sveta.

Potrebe kažejo, da bi morali zgraditi v prihodnjih letih nekaj večjih trgovskih lokalov in to v Murški Soboti, Lendavi in Radgoni. Za nemoten blagovni promet pa bodo potrebna tudi primerna skladišča. Po predlogu trgovinske zbornice naj bi znašale investicije za gradnjo in ureditev skladišč 280 milijonov dinarjev. Ob vedno večjem prometu s kmetijskimi proizvodi je gradnja skladišč za kmetijske pridelke prav tako važna kot gradnja skladišč za ostalo potrebno blago.

Kako zadostiti vsem tem potrebam? Vse pozornosti je vredna pri tem pobuda, naj bi dajala za izgradnjo in urejanje trgovskih lokalov tudi industrijska podjetja, ki so zainteresirana na prodaji svojih izdelkov.

Se teže kot za potrebe v trgovini bo zbrati dovolj sredstev za nadaljnji razvoj gostinstva in turizma. Tu bi bilo najbolj primerno, če bi se posluževali podobnih akcij kot pri urejanju počitniških domov: združevanja sredstev. Le tako bo najlažje urediti gostišča in kampinge pri negovskem jezeru in ostale turistične objekte drugod. Turizmu v prid bi bila tudi primerno urejena manjša gostišča, predvsem v vinorodnih krajih, kjer je vse polno zidanic, katerih ureditev ne bo terjala tolikšnih finančnih sredstev kot za gradnjo hotelov, ki pravzaprav ne pridejo v poštev drugje kot v Radgoni in morda še v Murški Soboti. Kaže, da so se v pojmovanju turizma ukoreninila v nekaterih krajih in organih

Božidar Jakac: Pohod partizanov na Stajersko

sredstev prav tako problematično vse dotlej, dokler si ni utrl poti paviljonski tip zgradb. Paviljoni na prvi pogled niso tako monumentalni, toda lačni in kar je še važnejše — cenejši. Kaže, da bo moral ubrati podobne poti tudi naš turizem. Ob gibčnosti, iznajdljivosti in z izkoriščanjem vsake najmanjše možnosti bo moč urediti mnogo več kot lahko pričakujemo ob pičlih sredstvih.

Gostinska zbornica predvideva, naj bi v prihodnjih letih uredili soboško Zvezdo, novo restavracijo na železniški postaji, v Lendavi hotel Park, v Ljutomeru hotel Jeruzalem in v mnogih drugih krajih kot so Železne dveri, Kapela, negovsko jezero, bukoviško jezero

pa primerna gostišča. Gradnjo hotelov so predvidevali tudi v Radgoni, vendar so tam mnenja, da Radgoni pravzaprav ni potreben toliko hotel s tujskimi sobami, kot pa primerna restavracija.

Nekatera vprašanja s področja blagovnega prometa, gostinstva in turizma so postala z uvedbo maloobsejnega prometa s sosednjo Avstrijo toliko bolj aktualna. Predvidevanja, da se bodo v prihodnjih petih letih povečale nočnje turistov v Pomurju skoraj za polovico, glede na stanje v letu 1959, zahtevajo vso pozornost občinskih ljudskih odborov in da vprašanje turizma obravnavajo kot enakovreden faktor vsem ostalim dejavnostim.

Zetev na družbenih posestvih gre te dni proti koncu. Na posestvu v Rakičanu in v Lendavi so dosegli najvišji hektarski donos 66 in 60 q, vendar to le na manjših parcelah: v Rakičanu, na delovišču v Lemerjih in na Petanjcih s sorto produktore, v Lendavi pa s san pastore. Iz Ljutomera poročajo, da so dosegli najvišji hektarski donos 55 q, dočim so pridelali v Salincih na parceli, ki meri 7 hektarov, po 53 q na hektar. Najvišji hektarski donos v Beltincih je znašal 47,5 q. Računajo, da se bo gibalo povprečje pridelka na družbenih posestvih med 40 in 42 metriskimi stoti na hektar.

Slovo Prlekije od revolucionarja Aleksandra Pirherja

V trenutkih se je v petek, 15. t. m. opoldne razvedela v Ljutomeru in dalje po Prlekiji in vsem Pomurju žalostna vest, da je po težki in mučni bolezni preminil sekretar občinskega komiteja ZKS, tovariš Aleksander Pirher — Aco. Vest je globoko prizadela ne le njegove ožje sodelavce, marveč vso prebivalstvo Ljutomera in Prlekije.

Ze od sobote dalje, ko so preminulega tovariša Aleksandra položili na žalni oder v Domu kulture v Ljutomeru, pa vse do pričetka pogrebnih svečanosti v nedeljo popoldne, so prihajali k žalnemu odru delovni ljudje iz Ljutomera, iz bližnje in daljnje okolice, da bi poslednjič videli in se poslovili od svojega dolgoletnega voditelja in uglednega političnega delavca. Prostor okrog žalnega odra je bil že v soboto ves pokrit s cvetjem in venoci in še so prinašali nove, vse do pričetka pogreba; v častni straži ob trupu pokojnika pa so se h kraju razvrstili njegovi najbližji sodelavci, ljudski poslanci iz Pomurja in člani okrajnega komiteja ZKS.

Nekaj pred trinajsto uro so prenesli krsto s truplom pokojnika na ploščad za domom, kjer se je zbralo k žalni svečanosti okrog 1500 ljudi. Po-

S pogrebne svečanosti v Ljutomeru

(Nadaljevanje na 2. strani)

OKRAJNI ODBOR SZDL RAZPRAVLJAL O SOLSTVU, STANOVAJSKIH SKUPNOSTIH, PORAVNALNIH SVETIH IN SOLSKIH ODBORIH

Včeraj je bila v Murski Soboti pod predsedstvom Rudija Čačinovića redna seja Okrajnega odbora SZDL, ki sta ji prisostvovala član Glavnega odbora SZDL Franc Kimovec-Ziga in zvezni ljudski poslanec Ivan Kreft. Člani odbora in ostali so pred začetkom seje z enominutnim molkom počastili spomin pred dnevi umrlega člana Aleksandra Pirherja, nato pa sta Sida Podlessek in Franc Šebjanec s poročili načela razpravo o delu stanovanjskih skupnosti, solskih odborov in poravnalnih svetov ter o problemih solstva in izobraževanja. Več članov je o teh problemih obširno razpravljalo ter dalo več koristnih in tehtnih pobud za njihovo reševanje.

Okrajni odbor SZDL je na seji kooptiral med člane odbora Sava Rapla, dr. Vilka Beguš in Avgusta Bedekovića ter razrešil dolžnosti predsednika dosedanjega predsednika Ivana Rosa in izvolil za novega predsednika Franca Skoberne, dosedanjega člana Okrajnega odbora SZDL in organizacijskega sekretarja Okrajnega komiteja ZKS.

TOČA V POMURJU PRIZADEJALA VELIKO SKODO

Nedavna toča je po nekaterih krajih Pomurja prizadejala precej občutno škodo. Zlasti močno je uničila poznejše sorte pšenice in koruzo. Kot poročajo, je najbolj uničila polja v okolici Vanča vesi in Tišine, kjer je uničila pšenico do 50, koruzo pa tudi do 90 odstotkov. Močno je opustošila tudi polja v okolici Nemčavec, Brezovec, Puconec, Fokovec in Martjanec.

Manjši del parcel, ki so bile v kooperaciji, je zavarovanih, zato so imele komisije Državnega zavarovalnega zavoda v minulih dneh precej dela.

S SEJE OBČINSKEGA ODBORA SZDL IN PRIPRAVLJALNEGA ODBORA V RADGONI

V minulem tednu so imeli v Radgoni sejo občinskega odbora SZDL in pripravljalnega odbora za proslavo občinskega praznika. Na prvi seji, katere se je udeležila tudi sekretarka okrajnega odbora SZDL Sida Podlessek, so razpravljali o formiranju novih odborov po vaseh ter sklenili, da bo v radgonski občini samo 15 organizacij SZDL. O tem sklepu bodo v teh dneh razpravljali še po posameznih vaseh. Na seji pripravljalnega odbora za proslavo občinskega praznika pa so sklenili, da bodo na dan praznika, to je 14. avgusta ob obletnici ustanovitve prvega odbora OF v radgonski okolici, pripravili večjo proslavo s primernim kulturnim programom, konjskimi dirkami in fizikalnimi nastopi.

SESTANKI SZDL V LENDAVSKI OBČINI

V nekaterih vaseh v lendavski občini so v minulih dneh formalno nove iniciativne odbore SZDL. Na teh sestankih pa so člani SZDL živahno razpravljali tudi o perspektivnem planu. Na sestankih v dobrovniški okolici so se zavzemali predvsem za ureditev Bukovniškega jezera v turistične namene ter se zanimali za gradnjo nove šole. Tudi drugod so bile živahne razprave. V nekaterih vaseh pa so istočasno ustanovljali tudi kmetijske sekcije, ki bodo razpravljale o hitrejšem razvijanju živinoreje in o ostalih kmetijskih vprašanjih v občini. Nekateri iniciativni odbori so imeli že prve seje.

SEJA SVETA ZA BLAGOVNI PROMET

V soboto je Svet za blagovni promet pri okrajnem ljudskem odboru razpravljal o pripravah za sestavo perspektivnega plana na področju trgovine, gostinstva in turizma. Glede na oceno realizacije za letošnje leto naj bi se povečal promet v trgovinah do leta 1965 za 3,5 milijarde dinarjev, ob čemer bodo potrebne tudi nekatere investicije, predvsem za gradnjo sodobno urejenih blagovnic.

Svet je med drugim razpravljal tudi o pripravah za izvajanje meddržavnega dogovora o maloobsejnim prometu, ki je stopil v veljavo pred nekaj dnevi. Glede na to so obravnavali potrebe po urejanju nekaterih trgovskih in gostinskih lokalov.

SEJA OBČINSKE KOMISIJE ZA SESTAVO DRUŽBENEGA PLANA

Na seji Komisije za sestavo petletnega družbenega plana v industriji in obrti pri občinskem svetu za gospodarstvo v Murski Soboti so razpravljali o družbenih planih podjetij Proizvodnje kremenčevega peska in Opekarnarje v Puconcih.

Podjetje Proizvodnja kremenčevega peska namerava v kratkem odpreti še tri nove obrate, enega na desnem, dva pa na levem bregu Mure, Opekarnarja pa bo med drugim že leta 1962 zgradila umetno sušilnico.

SEJE SVETOV PRI OBČINSKEM LJUDSKEM ODBORU V LENDAVI

V Lendavi so imeli v minulem tednu več sestankov. Na seji sveta za družbeni plan in finance so imenovali komisijo za pripravo družbenega plana, razpravljali pa so tudi o jamstvih gospodarskim organizacijam za najemanje posojil.

Na seji sveta za komunalno dejavnost so govorili o izdelavi urbanističnega načrta za Lendavo. Na seji sveta za industrijo in obrt pa so razpravljali o perspektivnem planu v teh dveh panogah ter o lokacijah za gradnjo nove pekarnarje v Lendavi.

TEČAJI ZA GOSTINSKE DELAVCE

Pred dnevi je po 6-mesečnem tečaju, katerega je organizirala Gostinska zbornica v Murski Soboti, opravilo izpite za kvalifikacijo 14, za visoko kvalifikacijo pa 13 gostinskih delavcev. Gre predvsem za vodilno in strežno osebje v pomurskih gostinskih obratih.

Gostinska zbornica namerava z izobraževanjem kadrov še nadaljevati. Tako bo jeseni organizirala tečaje tujih jezikov za strežno in ostalo gostinsko osebje ter razne tečaje za gostinske vajence.

GORICKI ZADRUŽNIKI NA EKSKURZIJI

Pred nedavnim so bili člani zadrugnega sveta Kmetijske zadruge Salovec na poučni ekskurziji po Slovenskih goricah. Ogledali so si posevsti Apače in Zavrč, ptujski grad, nazadnje pa so se ustavili pri Vidmu ob Ščavnici, kjer so se seznanili z delom poskusnega centra za elektrifikacijo podeželja.

RAZPRAVA O POSLOVANJU KMETIJSKE ZADRUGE

Minulo nedeljo so imeli v Kuzmi sestanek SZDL, na katerem so razpravljali o ustanavljanju podružnic SZDL v Kuzmi, Gornjih Slavečih in Doliču. Sklenili so, da se bosta tem organizacijam priključili še organizaciji Trdkova in Matjaševci.

Na seji so tudi predlagali, naj bi kmetijska zadruga kupila mlatilnice, saj si jih mora letos še sposojati. Govorili so tudi o zboljšanju poslovanja kmetijske zadruge.

Skrb za delovnega človeka mu je bila vodilna misel

(Nadaljevanje s 1. strani)

leg svojcev pokojnika in njegovih najbližjih sodelavcev iz občinskih in okrajnih političnih organizacij, ljudskih odborov in ljudskih poslancev, so se zbrali ob krsti predstavniki CK ZKS, GO SZDL Slovenije, delegacija Ljudske skupščine LRS, predstavniki iz Maribora in Celja; med njimi Janez Hribar, Ivan Regent, Tone Sušteršič, dr. Heli Modic, Vladko Majhen, ing. Pavle Zavecer, Jan Ros, Miloš Ledinek, Franc Simonič, Franc Tramsšek, Franc Lubej, Ivan Kreft in številni drugi. V imenu Občinskega ljudskega odbora Ljutomer se je od pokojnika poslovil predsednik občine, TONE TRUDEN, za njim pa je spregovoril FRANC ŠEBJANEC, predsednik sekcije Kluba ljudskih poslancev LRS za Pomurje.

»Ko se poslavljamo ob tovariša Aleksandra Pirherja,« je dejal, »veljajo naše besede, misli in čustva, tako političnemu funkcionarju kot človeku — skromnemu, poštenemu in poštemu človeku, ki je zaradi svojih osebnostnih kvalitativ in vrlin svoje borbenosti, svojega dela, svoje zvestobe ljudstvu in neomajne vere v socialistično graditev domovine kot zastopnik delovnih ljudi Ljutomerskega okoliša pred letoma že drugič prestopil prag najvišjega predstavnika doma slovenskega naroda.«

V imenu ljudskih poslancev iz Pomurja se mu je zahvalil za njegovo delo v skupščini, rekoč, da bodo poslanski tovariši, njegovi volivci, tisoč in tisoč delovnih ljudi v svojih srečnih ohranili spomin na draga in spoštovanega tovariša, ki ga je zahrbtna bolezen sredi nenehnega snovanja in polnjenja dela pregodaj iztrgala iz naših vrst.

Težko so odmevali zvoki žalne koračnice po ljutomerskih ulicah, koder se je odvijal žalni spreved v središču mesta, na Glavni trg. Tu se je poslednjič ustavil pokojni sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov in tu se je poslovilo od njega mesto, v katerem je živel in snoval celih štirinajst let.

»Upal je, da bo ozdravel. Občudovali smo ga v tem njegove

vem upanju in strastni želji, da bi se kaj naredil v dobro delovnemu človeku. Pretresljiva je bila ta njegova želja. Toda zgodilo se je. Tiho je zaspal in se poslovil od svoje družine, od žene in treh sinov, poslovil se je od tovarišev, s katerimi je delal, od Ljutomerčanov. Umrl je človek v letih, ko bi lahko še mnogo ustvarjal; umrl je komunist, ki mu je bila skrb za delovnega človeka vodilna misel, umrl je družbeni delavec, kateremu so bile pravice delovnih ljudi del njegove samega...«

To resnico je povedal o pokojnem članu okrajnega komiteja ZKS, organizacijski sekretar komiteja, FRANC SKOBERNE. V imenu Okrajnega ljudskega odbora Murska Sobotna, čigar dolgoletni član je bil pokojni Aco, se je od njega poslovil podpredsednik OLO, JOSKO SLAVIČ. Govoreč o nadvse prizadevnem in pomembnem delovanju Aleksandra Pirherja, ljudskega odbornika, je med drugim dejal:

»Z vsa pravico smemo reči, da je za njim ostala velika vrzel, ki jo bo težko nadomestiti ne le v vrstah domače občine, marveč vsega okraja. Temu področju je v času dolgaletnega delovanja na aktivni revolucionarni poti posvetil glavni del svojih sil. Zapustiti nas je moral tovariš — revolucionar, ki je vedno jasno poznal in delal za najvišje cilje človeškega prizadevanja, zanje pridobil in k njim vodil tudi druge. Zato nam bo spomin na njega drag in svetel, zato bo večno zapisan v naših srečih in njegova dela bodo poznana še prihodnjim generacijam teh krajev...«

Po poslovnih besedah podpredsednika Ljudske skupščine LRS, dr. HELIJA MODICA, je dolga kolona avtomobilov, kamionov in avtobusov, z venci in cvetjem ter žalnimi prapori krenila na poslednjo pot z mrtvim tovarišem Pirherjem po njegovi občini, skozi Ormož in Ptuj do poslednjega bivališča — v Zgoranj Koreno v Slovenskih goricah. Na stotine ljudi ga je spremljalo na tej poti iz Ljutomerja v Koreno. Tu so položili kredo s posmrtnimi ostanki pokojnika na žalni oder

v prostorih krajevnega urada in od tu so ga ponesli člani Okrajnega komiteja ZKS M. Sobotna k poslednjemu počivališču na pokopališču v Zg. Koreni.

Od pokojnika se je najprej poslovil član OO SZDL v Mariboru, tovariš FRANC ROGL. Govoril je o delovanju Ace Pirherja v tem predelu Slovenskih goric, kjer je pred 22 leti začel delati kot učitelj. Po poslovnih besedah predstavnice krajevnega organizacije Zveze borcev, je o pokojniku, vzornem prosvetnem delavcu in o njegovem delovanju na področju solstva in prosvete spregovoril JANKO BELEC, predsednik Društva prosvetnih delavcev občine Ljutomer. Poslednjič so zazveneli zvoki žalne koračnice in pesem borcu-partizanu na kratki poti do pokopališča. Tu je govoril o borcu-partizanu Aco — Aleksandru Pirherju, njegov tovariš in soborec-partizan, FRANC ZALAZNIK-LEON. Še slovo

lovskega tovariša in častna salva ter zadnje besede slovesa, ki jih je v imenu komunistov iz ljutomerske občine povedal mrtvom sekretarju komiteja tovariš STEFAN TOMPA, organizacijski sekretar Občinskega komiteja ZKS Ljutomer — in krsta s pokojnim tovarišem, revolucionarjem, komunistom Acom Pirherjem, je zdrsnila v družinsko grobnico.

Zelenje, rdeče rože na grobu bodo ovence, rdeči trakovi bodo zbledele — toda spomin nanj in njegova dela bo ostal. V plejadi visokospoštovanih imen soborcev teh krajev, od Mavriča vimičarja, do Kerenčiča in netilcev upora krivcam, do Aljaža sekretarja in Jureševca Čurila, ki je na ljutomerskem trgu pred junako smrtjo napovedal skorajšnji konec fašizma, — se bo kot svetilnik, ki ga oplaja ogenj odločnih src, svetilo tudi ime revolucionarja Aleksandra Pirherja — Aca.

ALEKSANDER PIRHER — ACO

Zlolenjska pot tovariša Aca ni bila lahka. Saj se je rodil v kmečki družini v težkih gornjskih razmerah. Ko so bili otroci še majhni, jim je umrl oče in se je morala mati sama mučiti z osmimi otroki na 3 ha zemlje. V takih razmerah je doraščal Aco, ki se je v šoli

Po povratku iz nemškega ujetništva se je 1943. leta aktivno vključil v Osvobodilno fronto. Kmalu je bil tudi sprejet v Partijo. Sam pravi: »Občudoval sem vztrajnost, odločnost in predanost komunistov, ki so se borili v narodnoosvobodilni borbi. Bili so mi za vzgled, prizadeval sem si, da bi jim pri delu sledil. Velik notranji doživljanje je bil zame sprejem v KP.«

Od leta 1943. — 17 let je to — je tovariš Aco ne samo sledil vzgledu komunistov najtežje obdobja, pač pa je kot komunist s svojim delom v okupiranem Mariboru, Slovenskih goricah in po osvoboditvi v Ljutomeru tudi sam postal človek jeklenega značaja, ki ga moramo spoštovati zaradi njegove vztrajnosti, odločnosti, predanosti in skromnosti.

V teh zadnjih sedemnajstih letih svojega življenja je bil vse njegovo delo zavestno usmerjeno. Nobena naloga ni bila zanj pretežka. Nikoli ni omahoval ali bil neodločen. Z velikim zaupanjem je gledal boljše prihodnost tudi takrat, ko so mnogi omahovali. Njegova predanost je dajala novih moči mnogim ljudem in kot takega so ga komunisti izvolili za svojega sekretarja in ljudstvo za svojega poslanca. Veliko zaupanje je užival tudi pri prosvetnih delavcih, kakor tudi sploh pri vseh ljudeh.

Sedaj, ko vemo, da ga ne bo več med nami, ko se poslavljamo od pokojnika, ki je bil zvest in dober tovariš, pošten in vztrajen družbeni delavec, odločen v revolucionarnem borbem za pravice delovnih ljudi, vzgleden in pravičen prosvetni delavec ter človek z velikim razumevanjem za vsakogar, nam je težko pri srcu ob izgubi človeka s tako plemenitimi revolucionarnimi čustvi.

dobro učil. Hotel je študirati. Toda, kako? Odločil se je za učiteljsko zato, ker je imel doma knjige starejšega brata, ki je bil tudi na učiteljskem, in zato, da bi tako čimprej prišel do kruha zase, želel je pa tudi drugim čimprej pomagati. Med študijem se je preizkušal z instrukcijami. Od doma ni mogel pričakovati ničesar. Vendar je diplomiral z odličnim uspehom, toda želja, da bi prišel do kruha, se mu s tem še ni uresničila. Po diplomi je ostal brez službe še cela štiri leta. Za tisti čas je v svojem življenjepisju napisal: »Takrat sem na lastni koži občutil nepoštenost kapitalistične družbe in pokvarjenost ter krivico družbenega reda.« Ko je končno le dobil učiteljsko mesto, so se že bližali oblaki fašističnih grozot. Bil je poklican v vojsko, kjer so ga kmalu zajeli na jugoslovansko-bolgarski meji ter odvedli v ujetništvo.

Žalna seja okrajnega komiteja ZKS

V soboto dopoldne je bila v sejni dvorani Občinskega ljudskega odbora v Ljutomeru žalna seja okrajnega komiteja ZKS v počastitev spomina preminulega člana komiteja, Aleksandra Pirherja. Na seji — vodil jo je F. Skoberne, organizacijski sekretar okrajnega komiteja — je o življenju, delu in liku pokojnika, govoril član sekretariata okrajnega komiteja, Stefan Antalič.

Poleg članov OK, okrajnega odbora SZDL, občinskih političnih organizacij Ljutomerja, okrajnih in občinskih odborov ter številnih predstavnikov Ljutomerske občine, so bili

na žalni seji navzoči tudi zastopniki najvišjih republiških političnih in oblastvenih forumov, med njimi: član Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije Tone Sušteršič, član predsedstva Glavnega odbora SZDL Slovenije Janez Hribar, podpredsednik Ljudske skupščine LRS dr. Heli Modic, predsednik Republiškega zbora LS LRS ing. Pavle Zavecer, tajnik Zakonodajnega zbora Republiškega zbora LS LRS dr. Sonja Kukovec, dalje zvezni ljud. poslanec Ivan Kreft, predsednik OLO Rudi Čačinovič, sekretarka okrajnega odbora SZDL Sida Podlessek ter predstavniki vseh pomurskih občin.

Industrijska proizvodnja v prvem polletju Za četrtno več kot lani

Podatki o gibanju industrijske proizvodnje ob koncu prvega polletja kažejo, da se je industrijska proizvodnja povečala v enakem obsegu kot v prvih treh mesecih in je bila za 20,8 odst. večja kot v prvem polletju lani.

Proizvodnja so povečala skoraj vsa podjetja razen Proizvodnje nafte Lendava, v industriji gradbenega materiala križevske opekarnarje, ljutomerske opekarnarje, tovarna usnja v Ljutomeru, v živilski industriji pa Tovarna mesnih izdelkov v Murski Soboti. Zastoj v industriji gradbenega materiala so povzročile rekonstrukcije, dočim je primanjkovalo tovarni mesnih izdelkov živine. Brez Proizvodnje nafte Lendava se je povečala proizvodnja za 24,4 odst. glede na lansko prvo polletje, kar je za 4,6 odst. več kot predvideva okrajni družbeni plan.

V posameznih panogah je stanje naslednje: proizvodnja premoga se je povečala za 7,5 odst., proizvodnja nafte se je zmanjšala za 6,3 odst., proizvodnja kremenčevega peska se je povečala za 15,3, proizvodnja v kovinski industriji za

ve za 188, v živilski industriji za 23 in v grafični industriji za 101 odstotek. Podatki kažejo zadovoljiv rezultat proizvodnje v prvem polletju. V drugem polletju je pričakovati močno povečanje proizvodnje pri opekarnah, mineralni vodi (obratovanje novega obrata v Boračevu), kar daje že sedaj ob polletju zagotovilo, da bo planirana proizvodnja v industriji ob koncu leta močno presežena.

Sestavljanje UKV in TV anten pri Elradu v Radgoni

V posameznih panogah industrije je zabeležen največji porast v industriji obutve, v grafični industriji predvsem zaradi povečane proizvodnje kartonaz in v kovinski industriji zaradi povečane proizvodnje kmetijskih strojev in predmetov za široko potrošnjo. Letos je čutili skoraj v vseh industrijskih obratih boljše preskrbo z reprodukcijskim materialom kot lani. Vendar bi bila proizvodnja še večja, če od časa do časa ne bi primanjkovalo cementa, žice, jamskega lesa, pločevine, svile, raznega tekstilnega blaga, usnja in živine. Preskrba s pogonsko energijo je bila zadovoljiva, pa tudi pri prodaji industrijskih proizvodov ni bilo večjih težav.

Na povečanje proizvodnje je vplivalo tudi povečanje števila zaposlenih. Po nepopolnih podatkih je bilo letos v prvih mesecih zaposlenih do 15 odstotkov več ljudi kot lani. Primanjka porasta proizvodnje in števila zaposlenih pa kaže tudi na povečano delovno storilnost, ki se je povečala za 5 do 6 odst. Vendar je prekomerno zaposlenje v nekaterih podjetjih neugodno vplivalo na formiranje skladov, pa tudi na delovno storilnost.

ZMAGA KUBANCEV

»MLADI« NA POTI

Odlok Varnostnega sveta, da bo razpravljal o kubanski pritožbi, da ogrožajo Američani s svojo politiko, pritiskom in bojkotom varnost in mir v Karibskem morju, je izredno pomembna zmaga kubanske diplomacije. To je istočasno odgovor na prizadevanja Sveta organizacije ameriških držav, da bi razpravljali o Kubi, kot o primeru komunističnega gibanja. Ta ameriška poteza je doživela zaenkrat polom, ker so Kubanci zelo odkrito povedali, da so Ekvadorci sprejeli pravkar precejšnje ameriške kredite in da so samo zato pristali na ameriško zahtevo, da zagovarjajo njihovo politiko in da poskušajo prikazati dejanja Kubancev kot komunistična.

Vse kaže, da Američani v svoji protikubanski politiki ne bodo uspeli, ker sta Mehika in Brazilija že povedali, da se sicer ne strinjata povsem s kubanskimi notranjimi ukrepi, vendar podpirata njeno zunanjo politiko in odločno nastopata proti intervenciji. Kubi grozi namreč nevarnost intervencije, če Svet organizacije ameriških držav ugotovi, da je zasluga Kuba v tako imenovane komunistične vode in da grozi ameriškem delu sveta komunizem. To vprašanje so zastavili tudi na sestanku sveta, ker pa perjski delegat ni mogel pojasniti, ali so vzroki hladne vojne v sovjetski podpori Kubi ali pa imajo svoje vzroke predvsem v ameriškem kontinentu, so razpravo preložili.

Vsem je dokaj razumljivo, zakaj je Amerika tako hladna do Kube. Že pred revolucijo je Fidel Castro v svojem skromnem programu šestih točk napovedal nacionalizacijo tujih podjetij, obenem pa je nakazal, da se bo nova družba borila za socialno izenačenje vseh revnih in bogatih Kubancev. Nekaj mesecev pred zaključkom revolucije so Američani okoli ovinkov povedali, da niso za Castrovo režim in da ga radi tega tudi ne bodo popolnoma podprli. Brž, ko je Castro vkorakal v Havano, so v ZDA že začeli s prvimi drobnimi propagandističnimi izpadi proti novi vladi. Kmalu za tem so dovolili polete iz ameriških oporišč.

Ko je Castro nakazal prve

obsežnejše ukrepe, kot je nacionalizacija in agrarna reforma, je bila mera polna. Dokler so bile akcije še majhne, ni nihče govoril o intervenciji, ko pa so poiskali Kubanci nove kupce za svoj sladkor in to Sovjete, obenem pa dobili z njihove strani veliko politično podporo, so Američani uvideli, da kubanski poskus novega socialnega reda ogroža trdnjavo ameriškega kapitalističnega sistema. V časopisih so se že pojavile trditve, da bo Kuba prva ljudskodemokratska država v obeh ameriških kontinentih. Sli so celo tako daleč, da so govorili o možnostih, da bi Sovjeti zgradili na Kubi svoja raketna izstrelišča.

Američani so začeli s svojo ofenzivo. Najprej so napoveda-

li, da bodo zmanjšali uvoz kubanskega sladkorja, ker so računali, da ga dežela ne bo mogla prodati in bo tako zašla v škripe. Na drugi strani so lastniki rafinerij zavrnili zahtevo države, da predelajo sovjetsko nafto. S tem svojim bojkotom so hoteli podpreti ameriško politiko, toda Castro je odgovoril zelo odločno — nacionaliziral je rafinerije ter s tem še pospešil prehod v drugačne družbene odnose, kot so običajni v ZDA. Američani s svojimi postopki samo silijo Kubance v odločnejše ukrepe. To bržda tudi hočejo, da bi lahko kasneje opravičili morebitno intervencijo.

Ne glede na sklepe Sveta organizacije ameriških držav, imamo še Združene narode in

svetovno javnost, ki se bo bržda v primeru Kube prav tako izjasnila za Kubo, kot se je sedaj za Kongo in pred leti za Egipt. Američani bodo morali temeljito spremeniti svojo politiko v odnosu do južnoameriških držav, kajti v obratnem ne more nihče jamčiti še hujših zapletov.

Od tedna do tedna

▽ Na prošnjo Konga in po odloku Varnostnega sveta so prve mednarodne čete prispele v Leopoldville, glavno mesto Konga, kjer bodo prevzele položaje belgijske vojske.

LETALSKA AFERA PRED VARNOSTNIM SVETOM

Sovjeti so se pritožili pred Varnostnim svetom, da so Američani z letalom »RB-47« kršili sovjetski zračni prostor. Razprava pred VS bo v kratkem. Čeprav Američani odločno zanikajo, da bi bili nad sovjetskim ozemljem, je iz njihovega ugovora razvidno, da niso povsem sigurni, če letalo ni zašlo malo predaleč. Sovjeti tudi tokrat ne bodo dosegli posebnega uspeha, toda uspeh bo že to, da bodo govorili o ameriškem vohunjenju.

ITALIJA V PRECEPU

Kriza italijanske vlade bo trajala še naprej, ker bodo po odstopu sedanjega premiera Tambronija zopet sestavil začasno vlado. Kako dolgo bo trajalo takšno stanje, je težko predvideti, vsekakor pa je to dokaz, da v italijanskem političnem življenju ni vse v redu.

Osnovni spor v sedanjih politiki je v razporeditvi političnih sil in v težnji meščanskih strank, da se uprejo naprednejšim strujam v gospodarstvu, v socialni politiki, v prosveti in podobno. Zato so v zadnjem času številne vlade doživele polom, ker niso dobile potrebne podpore s strani strank ali pa so se naslonile kot Tambronijeva, na fašistične sile, kar je seveda najmanjše jamstvo, da bo vlada uspešno izvedla vse reforme, ki bi jih morala že pred več leti.

Z začasnimi vladami ne morejo doseči nobenega napredka, ker jo imajo zgolj za oparvanje najvažnejših državnih poslov, toda brž ko bi hoteli izvesti kakršnekoli reforme, bi jih zamenjali z drugo. Osnovna težava je v tem, da so centralne in desne sile v parlamentu tako številne, da leve sile vseh strank ne uspejo. To je seveda odraz osnovnih razrednih nasprotij, kajti del meščanstva, in to monopolisti, se upirajo vsakemu posegu države v gospodarstvo. Italija pa bo svoje težave rešila le na ta način, da bo preko države

uredila vrsto problemov, od razvitih in nerazvitih področij, od monopolov in do nezaposlenosti.

Kaj bo napravila nova vlada Amintora Fanfanija? Kaže, da zelo malo, saj je Fanfani izpraznil mesto Tambroniju. Začaran krog!

TIHA ZAROTA

AMERIŠKA RAKETA »POLARIS« IN ZAHODNONEMSKI BUNDESWEHR □ KAJ SE SKRIVA ZA OBISKOM OBRAMBNEGA MINISTRA STRAUSSA V ZDA IN NEDAVNIM ZADRŽEVANJEM AMERIŠKEGA MINISTRA ZA KOPENSKO VOJSKO V BONNU

Američani se ponašajo s svojo medcelinsko raketo »Atlas«. Vendar pri njej ugotavljajo eno slabo lastnost za sodobno strategijo. Izstrelje jo lahko le iz nepremičnih, stalnih izstrelišč. Američani imajo tudi raketo, ki jo lahko požejejo v zrak celo s podmornic pod morskimi gladinami. To je znana raketa »Polaris«. Baje bodo že jeseni izdelali dve podmornici, od katerih bo vsaka opremljena s 16 takimi izstrelki. Letele bodo lahko 1.200 milj daleč, po letu 1965 pa se bo ta razdalja povečala za novih 1.500 milj.

Toda sama raketa ne bi bila tako zanimiva — kaj podobnega bodo imeli, če se nimajo, tudi na drugi blokovski stra-

ni —, če ne bi ameriški stratezi iz mornariških krogov pripravili načrt o sistematični oborožitvi svojih evropskih za-

veznikov s takim orožjem. Rakete bodo lahko izstreljevali, kot pravijo, »od koder koli in kamor koli«, ker jih bo nosil premični objekt. Med prve zaveznike, ki bodo prejeli to orožje, sodi tudi Zahodna Nemčija. In prav ta resnica je v času, ko v Bonnu oživljajo revanšistične težnje, toliko pomembnejša za ves svobodoljubni svet.

Sredi junija se je mudil v ZDA zahodnonemški obrambni minister Strauss in si na povabilo ameriškega vrhovnega štaba, Pentagona, ogledoval ameriške vojaške naprave. Dobro obveščeni krogi so tedaj govorili, da so zahodnonemška gosta posebno zanimali »Polarisi«. Strauss pozneje ni o njih govoril. Omenil je le, da si Zahodna Nemčija ne more »dovoliti luksuza, da bi rakete sama izdelovala«. Zadolžna bo, če jih dobi v okviru Atlantskega pakta. Tedaj je samo imenoval rakete srednje daljave »Honest John«.

Pozneje so nekateri ameriški komentatorji sporočili, da so ZDA ponudile Franciji 300 »Polarisov«. Minister Strauss pa se je med svojim obiskom pritoževal, da Nemci le težko prenašajo one določbe pariških sporazumov, ki jim preprečujejo posedovanje lastnega raketnega orožja. Ali ne bi zavezniki spet malce popustili, kakor so večkrat doslej?

Obisk ameriškega vojnega ministra Bruckerja v Bonnu je pred dnevi marsikaj pojasnil. Uradno so sporočili, da je prišel inšpicirat ameriške kopenske čete v Zahodni Nemčiji, v bistvu pa se je prišel že pogajati za nakup ameriških raket »Polaris«. Gre sicer za tajno dogovarjanje, vendar si minister ni mogel kaj, da se ne bi na tiskovni konferenci dotaknil tudi raket. Po njegovi sodbi naj bi Zahodna Nemčija prejela te vrste raket, seveda v okviru Atlantskega pakta. Ta organizacija naj bi sploh odločala o samem orožju, katere-

nosti, poboljšanja položaja prosvetnih delavcev, razmah gradbeništvu in podobno.

Bolj kot program nas zanima, kako ga bodo izvajali in kako se bodo od prihodnjega leta razdelile sile v ameriškem življenju in kako bo spe-

John Kennedy — demokratiški predsedniški kandidat

V notranjepolitičnem programu korakajo složno s republikanci, le da se razlikujejo v podrobnostih. Najprej podarjajo, da bodo razširili gospodarstvo z agresivnimi in ekspanzionističnimi akcijami, kar pomeni pečjo vlogo vojnega načrta ter povečanje javnih sredstev, razvoj šolstva in zna-

tovna politika oplivala na ameriške odločitve v notranji in zunanji politiki. Povedati moramo, da so razlike v republikanski in demokratiški stranki malenkostne in da gre v obeh primerih za kapitalistični stranki, ki pač zagovarjajo drugačne metode pri izvajanju politike.

DRAMA V KONGU

TAKOJ PO PROGLASITVI NEODVISNOSTI SO SE BELGIJCI ZOPET ZAPLETILI V NOTRANJE ZADEVE NOVE SVOBODNE DRŽAVE KONGO — ZARADI SVOJIH KAPITALISTIČNIH IN KOLONIALISTIČNIH INTERESOV SO DOSEGLI ODCEPITEV NAJBOGATEJŠE POKRAJINE KATANGE.

Dramatični dogodki po proglasitvi neodvisnosti republike Kongo so se odvijali s takšno hitrostjo, da tega niso pričakovali niti najbolj zagrizeni zagovorniki kolonialistične politike. Le nekaj dni po proglasitvi neodvisnosti so belgijski vojaki zasedli najvažnejša kongoska mesta, čes da je črnsko prebivalstvo začelo terorizirati tamkajšnje bele priseljence. Za to akcijo se je dejansko skrivala belgijska namera, da v sedanjem trenutku, ko država še ni dovolj močna, izsili odcepitev najbogatejših pokrajin Katange, v katero so vložili v zadnjih desetletjih ogromno kapitala. Z zunanjimi obtožbami o terorju so menili, da bodo preslepili svet, toda tudi tokrat so se kolonialistične sile zmotile.

Na kongosko pritožbo se je sestal Varnostni svet in na pričačkanje takoj odločno interveniral. Preko noči so sestavili posebne mednarodne oddelke, ki bodo v kratkem zamanjali tamkajšnje belgijske čete, tako da bodo zagotovili red in mir, obenem pa bodo zajamčili novi republiki popolno neodvisnost. Čete so že prispele v glavno mesto Leopoldville in šele čez nekaj dni bodo zvedeli, kako bodo sprejeli mednarodne čete OZN v Katangi, kjer so medtem že proglasili neodvisnost.

Pokrajinska vlada v Katangi je dejansko pod vplivom belgijskega kapitala in ker pred neodvisnostjo Konga, niti na pogajanjih o bodočnosti kolonije, niso dosegli posebnih sporazumov o posebnem položaju Katange, so se odločili za takšen korak. Ker so sedaj videli, da so najnovejši poskus kolonialističnih sil obsodili, so Combi naročili, da začne z veliko protikomunistično gonjo in z dokazi, da sta Lumumba in Kasavubu pod vplivom Vzhoda in da sta obljubila, da bosta zaprosila za tehnično pomoč predvsem na Vzhodu. Ker so Američani za takšne propagandistične izjave precej dojemljivi, pričakujejo, da bo tovrstna akcija dosegla uspeh in da jih bodo Američani v njihovi težnji podprli. Poleg tega računajo, da bodo dobili ustrezno podporo od tistih ameriških kro-

gov, ki imajo v Kongu in to predvsem v Katangi, svoj kapital.

Kljub ameriškem imperializmu, moramo povedati, da so Američani vedno nastopali proti najbolj enostavnim in grobim kolonialističnim pote-

bržda ne bodo priznali neodvisnosti Katange. Tudi Britanci so že namignili svoj negativni odgovor. Ostala je samo Belgija in ta bo doživela popoln polom svoje politike.

Zakaj lahko trdimo, da je Comba belgijska lutka? Pogledimo malo na pogajanja v Bruslju letos pozimi. Takrat so kolonialistični krogi hoteli razbiti pogajanja z gospodarskimi vprašanji, obenem pa izsiliti zagotovila, da se po proglasitvi neodvisnosti ne bo ničesar spremenilo, torej da bodo kapitalisti vladali nemoteno naprej. Kongozani na to niso pristali in ker je belgijska vlada hotela na zunaj pokazati svojo mirotljubno in napredno

dveh najmočnejših strank, Kasavubu in Lumumba sta najnaprednejša, vse ostale manjše stranke pa so dejansko pod vplivom Belgijcev. Ena teh strank je tudi tista, ki jo vodi Comba v Katangi. Že takrat je govoril o tem, da bi priznali Katangi nekakšen poseben položaj, v katerem bi polagoma prišli v neodvisnost. To so bile dejanske zakulisne igre belgijskega kapitala. Kasavubu in Lumumba sta že marca opozarjala na nevarnost, če bodo Belgijci še naprej podpirali težnje majhnih belgijskih strank. Njun strah se je uresničil še v večji meri, kot sta sama pričakovala. Kajti nikakor si nista mogla zamisliti, da bi le nekaj dni po neodvisnosti intervenirali Belgijci na tako grob način.

Hitrost je pravzaprav razumljiva, kajti po neodvisnosti so vse osrednje funkcije prešle v roke domačinov, izobraženih pa je zelo malo. Zaradi belgijske politike ni bilo v kongoski vojski niti enega črnega oficirja in tako je lahko postal vodnik general nove kongoske armade. Sto tisoč belcev je imelo v rokah vso oblast in vso tehnično vodstvo v državi. Nova država je prevzela posle brez ustrezajočega kadra, z najrazličnejšimi političnimi koncepcijami in težnjami in tako je napad povsem logičen. Hitreje kot bodo ukrepali, težje se bodo Kongozani branili, saj nimajo niti vojske, niti državnega aparata, niti inženirjev, niti mednarodne zaslombe, niti zdravnikov in učiteljev, kaj pa šole diplomatov in izurjenih pravnikov. Tako so menili v Katangi in v Bruslju, niso pa računali, da se bo ves svet potegnil za tiste, ki so komaj dobili neodvisnost.

Hitra akcija Združenih narodov je samo še enkrat pokazala, da so sedanji narodi proti nadaljevanju kolonialistične politike in da bo vsak podoben poskus obsojen že vnaprej na propad.

Nemiri v Kongu — Vojaki na ulicah Leopoldville razganjajo množico

zam, kot je okupacija ozemlja. Ameriški kapital se je v svoji imperialistični politiki oslanjal vedno na drugačne metode t.j. metode finančnega podjarmljenja narodov, ne pa omejitvega zasedanja. Že zaradi takšne osnovne misli ameriške politike je razumljivo, da

politiko, so se domenili, da bodo o gospodarskih zadevah razpravljali kasneje.

Katanga je najbogatejša pokrajina Konga. V njej je zbrano vse rudno bogastvo, ki je najbogatejše na svetu. Poleg tega so hoteli doseči na konferenci razporeditev sil. Vodji

SOVJETSKA PRIZADEVANJA V GOSPODARSTVU

Na zadnjem plenumu CK KP Sovjetske zveze so razpravljali predvsem o industrijskem razvoju v zvezi z uvedbo tehničnih novosti v industrijo. Na tokratnem plenumu so kritizirali prizadevanja posameznih republik in celo pokrajin, da nasprotujejo kooperaciji ter specializaciji. Posamezne pokrajine hočejo izdelovati vse same, zaradi tega pa trpi celotna industrija in vse gospodarstvo. Stroji niso dovolj izkoriščeni in ker ne potrebujejo toliko kapacitet, kolikor jih imajo na razpolago, zavračajo uvedbo tehničnih novosti. Govorili so tudi o nagrajevanju in o pos-

peševanju lahke industrije, predvsem pa so se menili, da bi s posebnim sistemom spodbudili proizvajalce za boljši asortiman blaga.

AGRESIJA BUNDESWEHRA?

Pred nedavnimi je pobegnil v Vzhodni Berlin tretji oficir zahodnonemške armade. Tudi ta je potrdil, da se pripravlja Bundeswehr na agresijo proti Vzh. Nemčiji. Celotna na zemljavih je pokazal, prav tako, kot njegova dva predhodna kolega iz zahodne vojske, kje so koncentracije nemške vojske in v katero smer naj bi šel glavni napad.

Izlet v preteklost

V Rankovcih sta se v potoku kopali dve gosi. Mlad fant je prišel mimo in videl ob potoku obleko. Vzel je obleko in jo odnesel. Ko sta gosi to opazili, sta stekli za njim in ga kaznovali. Vzeli sta mu jezik. Tako sta se coprnici, spremenjeni v gosi, masčevali nad fantom.

To se ni zgodilo pretekli teden, niti letos. Pravzaprav se sploh nikdar ni zgodilo, toda ljudska domišljija je ustvarila to zgodbo, ki se je ohranila vse do današnjega dne. Zdaj je zgodba že prišla v arhiv soboškega muzeja in se bo tako še dolgo ohranila.

Ekipa ljubljanskega etnografskega muzeja v sodelovanju s Pokrajinskim muzejem za Pomurje, je te dni obiskala nekatere kraje na levem bregu Mure, kjer je zapisovala stare ljudske običaje ter raziskovala materialno in socialno kulturo v preteklosti. Pretekli teden se je ekipa mudila v Krogu. O tem raziskovanju govori naš sestanek.

Jesen življenja se mu pozna že po hoji. Počasni usmerja korake in si zraven pomaga s palico. Osem desetletij nosi s sabo in vsi dogodki v tem času so mu ostali v svežem spominu.

»Ne, te slamnate hiše ne pomnim!«, se je ustavil pred slamnato streho in pokazal s palico. »Vse druge hiše pomnim. Teh zidanih hiš še takrat ni bilo.«

Počasi stopamo proti njegovega rojstnemu domu in Sebjankov Ivan pripoveduje dalje. Pripoveduje o nekdanjih belih lanih oblekah, o hudih tericah, ki so rade ponagajale moškim, o skrinjah, kjer so imeli pripravljeno obleko in se jih on komaj spominja, o Ciganu Musonji, ki je prihajal v vas s svojo potujočo kovčnico, o...

Ves se je preselil v svojo mladost in pripovedovanje o davnih časih ga tako prevzame, da spregovori včasih kar v sedanjem času.

Krog je bil te dni kakor izumrla vas. Lep dan so vaščani izkoristili in so hoteli čimprej končati z žetvijo. Doma so ostali samo starejši ljudje.

Ustavili smo se pod brajdo in Sebjanko naenkrat poveže sedanost s preteklostjo: »Nasi žanjejo. Stirje so šli in pol orala bodo kmalu opravili. Dedek mi je mnogo pripovedoval o žetvi. Stiri žanjice, povreslar in vezalec. Dolgo je takrat trajala žetev. Ko je bilo vse končano, so naredili dožnjak, venec spleten iz poljskih cvetlic in klasja, v sredini pa je bila steklenica vina. Dali so ga gospodarju na glavo in ga je tako nesel domov.«

Medtem, ko stani Sebjanko pripoveduje o mlačvi, ki se je včasih zavlekla vse do kolčin, o svoji nekdanji obniti — čimpranju hiš in o denarju, ki so ga pri gradnji hiše položili na prvi vogal, da bi prinašal srečo, etnografinja Sarfova zapisuje njegovo pripovedovanje, tehnična risarka Sibila riše pročelje hiše, stani vodnjak in

sploh vse, kar se je ohranilo iz davnih časov. Tako ohranijo vso preteklost v muzejskih arhivih.

Najtežje je z raziskovanjem duhovne kulture. Sem spadajo vsi podatki o vörkih, merjarjih in comprnicah, ki so vedno škodovali ljudem. S tem poizvedovanjem ima največ težav Vlasta Korenova. Ljudje nočejo več misliti na tiste čase in na vprašanja o comprnicah ne odgovarjajo radi. Pri vsem tem vlada precejšnje nezaupanje, kakor da poizveduje o vsem tem Ivan Radel, da bi potem napisal senzacionalni članek »Eldorado zaostanosti«. Ljudje so pri tem skopi z odgovori in tako gre v pozabo narodno blago.

Tam, kjer se ob Muri vrti kolo Cipotovega mlina, je zapisovala podatke o socialni

Tako gre naprej, točno z besedami, ki jih ljudje uporabljajo za posamezne dele mlina.

V njeni beležki je ostalo še mnogo gradiva o grofih, namenjajkih, kmetih, želarjih in kučarjih, zapiski o tem, kako so delali pri mlinih oljovo, o petanjski večerini in še o marsičem.

Tam zraven, kjer Zupančičeva pripoveduje o nekdanji socialni kulturi in o preteklosti, se vrti mlinsko kolo. Vedno naprej v eno smer. Tako se je tudi kolesje časa zavrtelo in marsikaj je zdrobilo pod sabo. Edino stari ljudje, kot so Sebjankov Ivan in še nekateri so rešili s svojim spominom vsaj nekaj stvari tega kolesja. Ta konzervirana preteklost, ki so jo zapisali etnografi, bo ostala vedno v muzejskih arhivih.

B. B.

Sibila N. — Ognjišče

POMURSKI FILMSKI BAROMETER

V soboški kino dvorani »Park« bode prihodnji teden predvajali češki barvni film »Zvečer nastopamo«, ob koncu tedna pa bo na sporedu italijanski vstavision film v

Prihodnji teden bodo v Gornji Radgoni predvajali domači film »Dobri stari pianino«, ki se sestoji iz štirih zanimivih zgodb, ki jih povezuje usoda starega pianina v narodnoosvobodilni borbi. Kritiki očita-jo filmu slab dialog igralcev Sotlerja in Ježka. Glasba je

dobra. V filmu nastopa v glavni vlogi mlada Ptujčanka Vida Kuharjeva.

V začetku prihodnjega meseca bo v Soboti na sporedu francoski film »Crni dosie«, ki ga je nabavilo distribucijsko podjetje »Zeta-film« iz Budve.

V KRATKEM PO POMURJU

PROSENJAKOVCI — Pred kratkim so imeli poveljniki 11 gasilskih društev občinja Prosenjakovce sejo, na kateri je bila glavna tema razgovorov priprava na sektorska tekmovanja, ki bodo v začetku septembra.

HODOS — Vaške organizacije v Hodošu s Socialistično zvezo na čelu se že dalj časa zavzemajo za ureditev otroškega vrta, saj je v kraju okrog 30 otrok, ki so potrebni varstva. Kaže, da se jim bo to ob pomoči občinskega in okrajnega odbora SZDL kmalu posrečilo. Pri preurejanju prostorov bodo pomagali tudi s prostovoljnimi delom.

ŽENE ZADRUŽNICE na Hodošu so si uredile na zemlji, katero jim je dodelila zadruga, lepe vrtove. Na teh pridelujejo letos različno zelenjavo. Jeseni nameravajo pripraviti večje količine marmelade in sadnih sokov za mlečno kuhinjo.

BOGOJINA — V prejšnjem tednu so v Bogojini imeli zbor volivcev, na katerem so govorili o letošnjih donosih pšenice, o oblikah kooperacije s KZ, pregledali pa so tudi nove kandidate za nadomestne volitve v občinski zbor proizvajalcev.

VERZEJ — V torek je imel zadrugi svet v Verzeju sejo, na kateri so razpravljali o polletnem planu KZ, o novem pi-

tališču in o prevzemu gospodarskega posloja v Verzeju in zadruga doma na Grlavi.

FOKOVCI — Mladina iz Fokovec in Sela je preteklo nedeljo priredila plesno veselico, ki je dobro uspela.

Kakor poročajo iz Petrovec, bodo tudi tu zelo proslavili Dan vstaje. Proslavo bodo imeli pri gostilni Horvat v Petrovcih, sodelovala pa bo tudi mladina in predvojaška vzgoja. Ob tej priliki bo mladina uprizorila igro »Via mala«.

LENDAVA — Za Dan vstaje bo strelska družina v Lendavi organizirala tekmovanje — paterlni tek po Lendavi.

BELTINCI — V soboto je imel občinski komite ZK v Beltincih sejo, na kateri so se člani komiteja kritično pomenili o pripravah za sestavo novega perspektivnega plana.

Dan vstaje bodo tudi v Beltincih zelo proslavili. Že v četrtek zvečer bodo imeli kresovanje, ob kresu krajši govor, na proslavi bo sodelovala tudi godba na pihala, mladina pa bo priredila zabavo.

„SODOBNO GOSPODINJSTVO“ (Štev. 5)

Peta letošnja številka »Sodobnega gospodinjstva« poroča obširno o razstavi »Družina in gospodinjstvo 1960«. Tina Maležič piše o novih nalogah, ki stojijo pred nami v zvezi z delovanjem šolskih mlečnih kuhinj. Pripravi je treba vse potrebno, da jeseni ne bo nobenega šolskega otroka brez malice v šoli. O pravem času objavlja revija napotke staršem, kako naj opremijo otroka, ko odhaja na letovanje. Gospodinjstvom, ki perejo v mehaniziranih hišnih pralnicah, bodo dobrodošli recepti za pranje v Himo pralnem stroju. Zanimiv je prispevek o novem izdelku Tovarne emajlirane posode v Celju, ki je pričela izdelovati emajlirano omanico, kombinirano s pomivalnimi koriti. Potrošnikom sta namenjena tudi prispevka o vzdrževanju plastičnih oblog v stanovanju in o možnostih reklamiranja pri nakupu tekstila.

Ta številka objavlja tudi izide preizkušene golaževih konzerv, ki jih je preizkušala grupa prehranskih strokovnjakov. Strokovnim mnenjem o zunanji opremi, kvaliteti konzerv, embalaži, ceni in uporabnosti, so priključeni tudi preizkušeni recepti za pripravo golaževih konzerv.

Revija »Sodobno gospodinjstvo« izdaja Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani. Gradišče 2/III. Izhaja mesečno. Letna naročnina znaša 500 dinarjev.

DOKUMENT, KI PRIPADA ZGODOVINI

Pred dnevi (točno 10. julija) je pod številko 232/2-60 Obrtna zbornica za okraj Murska Sobota poslala pristojnemu organu pri okrajnem ljudskem odboru poročilo o nagrajevanju po delovnem učinku v družbenem sektorju obrti, o katerem beremo:

»Specifičnosti obrtnih organizacij Pomurja je v glavnem pripisati sorazmerno majhen napredek pri nagrajevanju po učinku. Že itak maloštevilna delovna sila ima prilično visoko starostno dobo in tako kolektivi raje vidijo nagrajevanje po času kot po učinku, kajti v drugem primeru bi strokovno mlajša delovna sila imela možnosti priti do večjega zaslužka, kar jasno ne odgoarja starejšim delavcem v organizacijah. Da je temu tako, nam jasno kaže delo okrog sprejemanja tarifnih pravilnikov v lanskem letu, kjer so skoraj vse organizacije obrtnega sektorja skušale doseči razpon pri tarifnih postavkah in s tem omogočiti starejšim delavcem višjo tarifno postavko. Razumljivo je, da organizacija, ki zaposluje v glavnem starejšo delovno silo, ne kaže posebnega interesa za uvedbo nagrajevanja po učinku. Značilno za Pomurje pa je, da mlada strokovna delovna sila noče ostati doma in išče zaposlitve širši Sloveniji, da celo v ostalih predelih naše države, kjer je iz kakršnihkoli razlogov stimulacija neprimerno boljša. Pri tem odigrava nemajhno vlogo tudi mentaliteta pomurskega (verjetno: prekmurskega, op. S. B.) delavca, ki je že skoraj zgodovinsko poznana (pod S. B.), da želi iti v svet...«

Sicer ni mogoče odrehati obrtni zbornici pravice ugotavljanja značilnosti pomurskega delovnega človeka, čeprav bi ji lahko zapisali »obrnitiški« rek »da naj čevlje sodi kopitar«, toda zdi se nam le potrebno opozoriti na metodološko zgrešenost pri tem njenem raziskovanju in bi ji zato priporočali, če hoče pri ugotavljanju nagrajevanja po učinku upoštevati značilnosti, ki so že »zgodovinsko« poznane, da organizira poseben zgodovinski oddelek. Ta oddelek bi omogočil, da bi (verjetno z velikim presenečenjem) ljudje v obrtni zbornici spoznali presenetljivo (za njih morda senzacionalno) odkritje, da so v sletu od že zgodovinskih značilnosti »oandrooske« mentalitete pomurskega delovnega človeka bolj znane zgodovinske značilnosti obrtništva kot so celovitost z izkoriščanjem mladih in sposobnih delavcev (kar se odraža tudi v zoperstavljanju ugotavljanja nagrajevanja po učinku dela) in da so pa zaradi tega znane tudi »zgodovinske« posledice: da ljudje zaradi tega gredo tja, kjer je teh zgodovinskih značilnih mentalitet obrtništva manj ali pa jih sploh ni.

Sicer pa moramo še enkrat poudariti, da bi se naj z raziskovanjem zgodovinskih specifičnosti našega obrtništva ukvarjal le poseben oddelek, kajti zdi se nam, da bi nastala nepopravljiva škoda, če bi se zbornica posvetila izključno temu delu. Zdi se nam namreč, da tudi kadrovske ni pripravljena za tako delo, kar priča omenjena (morda niti ne prva?) zgodovinska razprava, ki jasno kaže po svoji pomanjkljivosti na izredno pomanjkljivo in površno raziskovalno delo ter zaradi tega obstoji poleg izkrivljanja dejstev še nevarnost, da bi se obrtna zbornica kmalu spremenila v ustanovo, ki bi pripadala zgodovini in za katero bi lahko (morda pa že tudi danes!) lahko ugotavljali, da boluje na že »zgodovinsko« poznani mentaliteti, enako preživel kot zgodovinska mentaliteta obrtništva.

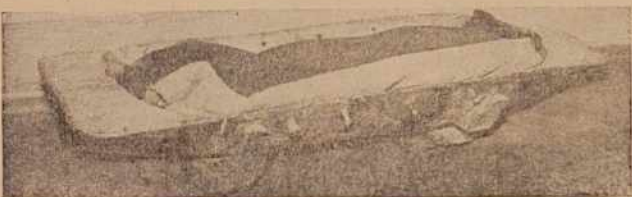
Stefan Balazic

OBVESTILO

V petek, 22. julija bo dopoldan odprt Pokrajinski muzej v Murski Soboti in oddelek za NOB v Ljutomeru.

Vabimo prebivalce, da si v čimvečjem številu tega dne ogledajo zanimive muzejske zbirke!

Pokrajinski muzej
Murska Sobota

Stara zibelka

S seje Sveta za delo pri OLO Murska Sobota

Razvoj gospodarstva in plan kadrov

Ze od srede maja in tudi v prihodnjih mesecih vse do konca leta bodo najrazličnejši organi razpravljali o novem petletnem perspektivnem planu gospodarskega razvoja in o ukrepih, ki jih bo potrebno storiti, da bo ta plan in pa tudi zaželeni gospodarski razvoj doseženi ter tudi preseženi. Razpravljanje o teh ukrepih ima tudi neprimerno večji pomen kakor pa samo odpravljanje dosedanjih pomanjkljivosti.

Toda čutili je, vsaj iz doslej zbranih podatkov, da pa, in to skoraj v večini gospodarskih organizacij, je razprave ničesar ne pomenijo. To ne izpira samo iz tega, ker morda v teh podjetjih premalo čutiljo razne pomanjkljivosti, temveč iz silne neodgovornosti do lastnega podjetja, iz pomanjkanja odločnosti, da bi pomanjkljivosti odpravljali in hkrati tudi iz premalo poglobljenih proučevanj razvoja podjetja in njegove bodočnosti. Ta pojav zasledimo pri upiranjih ugotavljanja nagrajevanja oziroma določanja osebnih dohodkov po učinku dela, kar ni nič čudnega, saj lahko opazimo, kako se v nekaterih gospodarskih organizacijah težko poslabšajo od starih, že pri omenjen načinov dela, zanemarjajo se neizkoriščene proizvodne zmogljivosti itd., novi način določanja osebnih dohodkov pa nujno zahteva odpravljanje vseh teh ovir, podrobno preštudirano organizacijo dela, nenehno izboljševanje tehnoloških postopkov itd.

Podoben odnos kažejo v nekaterih gospodarskih organizacijah do vprašanja kadrov. Kadar je govora o njihovih težavah, o pomanjkljivostih in sploh o problematiki je vedno že kot nekaj pripev ugodoma tarnanje: Nimamo kadrov. Kadri so naša boleča točka. Vse bi bilo v redu, če bi imeli te in te strokovnjake, take in take. Sedanji kader je slab, ne moremo ničesar z njim itd. Na koncu se pokaže, da pač če ne bi bilo direktorja, ki je tak in tak strokovnjak (bolj po sili prilik in zaradi svoje direktorske avtoritete), bi podjetje razpadlo.

Toda danes, ko se doslej v najširšem merilu in tudi v največjem obsegu razpravljajo o kadrih in ko je jasno, da je zaradi bodočega razvoja našega gospodarstva potrebno zagotoviti tudi primeren strokovni kader, pa naenkrat ugotavljamo, da v mnogih gospodarskih organizacijah, kjer vedo tako čudovito tarnati nad pomanjkanjem kadrov, danes sploh ne vedo, kake kadre potrebujejo. To pa ne samo zaradi tega, ker se jim zdi škoda denarja za štipendije ali zgolj iz bojazni za razne stolčke in s tem povezanim strahom pred novimi ljudmi, temveč preprosto iz tega, ker jim tudi ni jasno, kako se naj njihovo podjetje razvija. Sicer ne ozbujajo začenja, če Dežnikarna v Lendavi ne planira nobenih novih strokovno usposobljenih ljudi, ker nam mayski dogodki kažejo, da jim ti niso potrebni, ker direktor, računovodja in ostali

ljudje iz uprave lahko napravijo vse, seveda če se jim pri tem ne zatakne. Preseneča nas, da n. pr. Ljutomerska žica ne predvideva nobenega izobraževanja in še precej drugih podjetij, za katere lahko ugotovimo, da so bolj potrebna strokovnega kadra kot tista, ki ga se predvidevajo. Kako silno neodgovorno je tako podjetje, nam kaže v tem pogledu primer tovarne perila Mura v Murski Soboti, ki je pred leti sporočila svojim študentom, da jih bo sicer štipendirala do konca študija, vendar jim pa ne more zagotoviti, da bi se zaposlili v podjetju. Danes pa ravno tak kader išče.

V nekaterih podjetjih pa zopet to planiranje jemljejo zelo neresno in z ozirom na to, da pač zadostijo »formalnostim«, kar tako mimogrede napišejo zdravnik, pravnik, ekonomista itd. Značilno pa je, da skoraj v nobenem podjetju ne predvidevajo delovnih mest za socialne delavce in to kljub temu, da je o pomenu socialne službe bilo že toliko govorjenega.

Naj zaključimo, da je vsako razpravljanje o kadrih brez povezanosti z dejanskimi potrebami in razvojem podjetja jalovo in nekoristno in je razpravljanje o tem vprašanju nujno potrebno povezati s celotnim razpravljanjem o razvoju podjetja in to tako z gospodarskim razvojem kakor tudi z razvojem in spreminjanjem samih družbenih odnosov v podjetjih.

-nc

V KRATKEM
PO POMURJU

SLATINA RADENCI — V soboto so v Radencih odprli obnovljeno gostilno zraven pošte. Kakor je znano, je to gostilno prevzelo in uredilo Zdravilišče. V nedeljo pa so imeli veliko tombolo.

VELIKA POLANA — V petek je bila v Veliki Polani konferenca SZDL, na kateri so formalizirali odbore SZDL za tamkajšnje okolice. Razpravljali so tudi o perspektivnem planu ter ustanovili živinorej-sko in kmetijsko sekcijo.

MARTJANCI — V četrtek je imel mladinski aktiv v Martjancih sestanek, na katerem so razpravljali o urejanju novega športnega igrišča ter o nadaljnjem športnem udejstvovanju mladine. Novo igrišče bodo uredili s prostovoljnim delom na zadržnih parceli.

V nedeljo je bil v Martjancih sestanek sekcije zadržnic, na katerem so se te pogovorile o tečaju za vkuhanje sadja in sadnih sokov. Prvi tečaj te vrste se bo v Martjancih začel čez nekaj dni, pozneje pa bodo žene vkuhanje sadja tudi za šolsko kuhinjo.

KOG — S Koga so nam sporočili, da je imelo tamkajšnje TVD Partizan v nedeljo telovadni nastop. Kot omenjajo, imajo na Kogu telovadne nastope v poletnih mesecih bolj poredko.

VIDEM OB SČAVNICI — Gasilci pri Vidmu ob Sčavnici so v teh dneh dogradili v surovem stanju novi dom. Z deli še nadaljujejo. Pri Vidmu tudi omenjajo, da žanje poravnalni svet pri svojem delu lepe uspehe. V nedeljo je uspešno rešil 8 spornih zadev.

MACKOVCI — Na sestanku SZDL v Mačkovcih, ki je bil v ponedeljek, so formalizirali nove iniciativne odbore ter razpravljali o številu organizacij v mačkovski okolici. Predlagali so, naj bi se združili vasi Poznanovci in Prosečka vas v eno organizacijo.

Za tem so na sestanku govorili še o ustanovitvi nekaterih sekcij. Navzoči so se najbolj zavzemali za ustanovitev sekcije za zadržništvo, komunalno vprašanja ter sekcijo za šolstvo in prosveto, ki bo prav tako imela precej dela.

Na tem sestanku so se pogovorili tudi o praznovanju Dneva vstaje ter grajali poslovedje nekaterih podjetij, ki se jim ne zdi potrebno, da bi ob praznikih obesili zastave in okrasili okna. Tak primer je med drugimi tudi poslovalnica »Prekmurjski magazin« v Mačkovcih, podobno pa je tudi ponekod drugod.

PUCONCI — Tudi v Puconcih so imeli pred dnevi sestanek, na katerem so govorili o ustanavljanju in združevanju vaških organizacij SZDL.

ROGASOVCI — Pred dnevi se je v Rogasovcih konstituiral krajevni odbor organizacije Socialistične zveze. Na seji so razpravljali tudi o sklepih, ki jih je sprejela občinska konferenca SZDL in o formiranju podružnice. Govorili so tudi o ustanavljanju sekcij.

V nedeljo bo Ljudska tehnika v Rogasovcih organizirala v okviru Dneva vstaje ocenjevalne vožnje motornih vozil.

SPORAZUM O MALEM OBMEJNEM PROMETU V VELJAVI

V petek je začel veljati sporazum o ureditvi obmejnega prometa med FLRJ in Avstrijo, ki je bil podpisan 18. marca letos v Beogradu ob obisku avstrijskega ministra za zunanje zadeve Bruna Kreiskga. Sira obmejnega pasu načeloma obsega 10 km na vsaki strani, v bistvu torej tisto področje, ki ga obsega tudi sporazum o dvolastnikih. Razlika je v tem, da so pravice prehoda čez mejo razširjene na vso prebivalstvo, ki je stalno naseljeno v območju obmejnega pasu. V Pomurju so po tem sporazumu na obmejnem področju med večjimi kraji Gornja Radgona, Slatina Radenci, Videm ob Sčavnici, Murska Sobota in drugi, na avstrijski strani pa Jennerdorf, Radgona, Mureck itd.

S posebno stalno obmejno propustnico lahko po tem sporazumu jugoslovanski in avstrijski državljani, ki so stalno naseljeni v obmejnem pasu, potovali štirikrat na mesec

Že letos
ASFALTNO CESTIŠČE
OD LENARTA DO GORNJE RADGONE

Prihodnje leto: Dela na cesti Rakičan-Lendava

Nova trasa Lenart-Benedikt, ki jo gradijo mladinske delovne brigade, bo za več kilometrov krajša od stare ceste. To pa je le ena njena prednost. Znano je, da stara cesta ni bila sodobna, hkrati pa so bili zaradi množičnih zmrzlinjskih pojavov, nepregledne krivine, dva zelo velika vzpona, itd. Vrh vsega je imela stara cesta le 5 m cestišča s 6 m planumom. To pa sodobnemu prometu vsekakor ne odgovarja.

Pri upravi za ceste LRS, na gradbišču Benedikt nam je inž. Smrekar povedal, da bo imela nova cesta 6 m široko cestišče in 8-meterski planum. Na stari cesti je bilo 14%, na novi pa bo maksimalni vzpon 6%. Cesta je projektirana za brzino 80 km na uro. Vse kaže, da bo nova cesta od Lenarta do Benedikta asfaltirana že letos.

Kar zadeva cesto od Benedikta do Gornje Radgone, gre za dve skupini del. Tu velja omeniti predvsem korekturo trase za brzino 80 km na uro. Projektant je podjetje »Projekt — mizke gradnje« iz Ljubljane, oziroma inž. Dimitrijevič. Na tej cesti bo vzpona in naspila 35.000 m³ (na trasi Lenart-Benedikt 30.000 m³). Dalje bo dobila ta celotna trasa zaščiteni sloj gramoz (povprečno 45 cm, v lokih ustrezno več). Za to je potrebnih 40.000 m³ gramoz, ki ga dobiva Uprava za ceste iz dveh lastnih gramoznic. Te dni bodo že pričeli asfaltiranje del ceste od Podgrada do Lomanaša. Od 11,7 km ceste je pripravljenih za asfaltiranje že skoraj 6 km. Za asfaltiranje obeh odsekov bodo imeli dve bazi: v G. Radgoni in na Pesnici pri Mariboru. Predvidevajo, da bo stal kilometer ceste z asfaltom blizu 16.000.000 dinarjev in še več.

Projektant inž. Dimitrijevič bo pripravil čez zimo projekte za cesto Rakičan-Lendava in dalje do hrvatske meje. S tem v zvezi je omenil v razgovoru predvsem korekturo ceste skozi vasi. Na več mestih bo tekla cesta po novem izven vasi. Inž. Smrekar iz Uprave za ceste LRS pa je izjavil, da so na odseku Lenart-Benedikt mladinske brigade najtežja dela že opravile in pripravile traso za strojno delo. Vsa težja dela so opravili namreč stroji — buldožer. Mladinske brigade bodo opravile tudi okrog 4000 m drenaž. To spričo potrebnega odvodnjavanja.

VELIKA POLANA

Med objekti na novi cesti Lenart-Benedikt velja omeniti novi most pri Lenartu, most pri Benediktu (zgrajen že lani, letos ga bodo le dogradili), nekaj mostičkov in več manjših cevnih propustov. Od hiš v območju korigirane trase bodo morali podreti 2 do Benedikta in 4 naprej do G. Radgona. Na odseku Benedikt-G. Radgona bodo morali prestaviti v dolžini 3 km telefonske in električne drogeve in vode, na trasi Lenart-Benedikt pa v isti dolžini telefonske. Vsi so namreč v območju korigirane trase.

Z delom mladinskih delovnih brigad je strokovno vodstvo zadovoljno. Tudi s strokovnega gledišča je njihovo delo že mnogo boljše kot v začetku. Sicer pa je pri vsaki četi mladih graditeljev po en gojenec cestarske šole. Solo vodi prof. inž. Franjo Rendla.

Bj. S.

Reporterjevi zapiski iz lendavske občine
NOVI VAŠKI DOMOVI
IN TELEVIZORJI

V številnih vaseh lendavske občine gradijo letos vaške domove. Povsod prispevajo vaščani precej gradbenega materiala, ponekod pa so zbrali tudi denarna sredstva. Ker bodo ti domovi služili vsem vaškim organizacijam, je tudi občinska gasilska zveza v Lendavi namenila skoraj vsa razpoložljiva sredstva za vaške domove.

Med prvimi na letos dograjen novi dom v Pincih ob meji, za katerega je gasilska zveza doslej prispevala okrog 800 tisoč dinarjev, precej pa so pomagali vaščani s prostovoljnimi delom ter gradbenim materialom. Pravijo, da bodo imeli otvoritev že prihodnji mesec. Enak dom gradijo tudi v Brezovcih, kjer so vaščani poka-

Naš domači »TURIZEM«

V razmahu turistične sezone, ko se v slovenskem središču spet trkajo na prsi, da so se premalo pripravili na letošnjo sezono in so jih tuji s svojim množičnim obiskom zelo presenetili, v krajih ob Muri ugotavljamo čisto nekaj drugega. Naši »turistični uradi«, ki so skozi vse leto aktivni, so v sezoni še bolj »namagnetili« svoje kompase. Žal se magnetne igle večkrat pokvamo in pokažejo iz Skakovca smer na jug, proti Murski Soboti. Tu se pričinja naša resnična potopisna zgodba.

Srečali so se v gostilni na robu Murske Sobotice. Ta zadnji sestanek na domači zemlji so zalili z nekaj litri vina. Nekje daleč pod nemškimi rudniškimi jaški jih je menda že čakal avtomobil s svetlečim bičem. »Turistični« vodič Alojz Felbar iz Strehovec je določil smer: Cmelanci—Gederovci—Skakovci. Vas Skakovci, ki po imenu spominja na glagol skakati, je bila njihov končni cilj.

Vodič Felbar je imel tega dne v svoji skupini naslednje turiste: Franca Mesariča, Stefana Majena in Veroniko Bohneč. Skakovci so jih sprejeli lepe poletne noči, ki je pa niti opazili niso, kajti preveč so bili zaposleni z najpomembnejšim nemškim stavkom in ga nenehno ponavljali: »Wir sind arme Leute aus Jugoslawien.«

Tam, kjer se za Skakovci poslovijo cesta za Cankovo, se je »ekspedicija« ustavila. Felbar jih je prešel: »Ena, dva, tri. Pet-najst tisoč po komadu. Skupaj 45 tisočakov, manj pet tisoč popusta.«

Četvorka se je napotila s ceste na zapad. Po sto metrih so se ustavili in vodič Felbar jim je razložil: »Dragi moji turisti, v Avstriji smo! Zdaj pa mirno naprej in

srečno!« Zadnje besede je povedal takrat, ko je že sedel na kolo in hitel s svojim zaslužkom proti ovinku.

Mesarič, Majcen in Bohnečova so se z velikimi upi napotili proti tistemu znamenitemu zaporu, kjer se na spominskem zidu že blešči toliko naših domačih primkov. Ko so razmišljali o tem začasnem stanovanju, jih je iz teme napadel glas: »Stoj!« Obstopili so jih granicarji.

Tu se naša potopisna zgodba konča. Felbarjevo »turistični urad« jim je naredil neprijetno presenečenje, saj je zaradi nepoučenosti izbral najbolj zastražen prehod, razen tega pa je pred svojo skupino odmeril del skakovskih polj sosednji Avstriji.

Zgodba še ni končana, končan je le potopis. Zalostni, da jih je Felbar kljub velikemu denarju pustil pred mejo in nezadovoljni, ker jim niso bili dosegljivi tuji rudniki, kjer domačini nočejo delati, so se napotili nazaj v Mursko Soboto. S svojimi kolesi, ne z avtom, ki bi imel ob strani svetel bič.

Zgodbo je končal sodnik na Okrožnem sodišču v Murski Soboti. Med izredno tišino omenjenih turistov je bral razsodbo: Felbar Alojz, po členu 303/2 Kz, na eno leto in šest mesecev zapora;

Mesarič Franc, po členu 303/1 Kz, na štiri mesece zapora;

Majcen Stefan, po členu 303/1 Kz na šest mesecev zapora.

Spet je sel v likvidacijo en »turistični urad«. Ko bodo iz inozemstva prihajala k nam resnična pisma o tamkajšnjem življenju naših ljudi, bo naš domači »turizem«, ki škoduje ugledu države in tistim, ki ga zganjajo, popolnoma zamrl. »Turistični uradi« bodo spustili rolete.

B. B.

BRALCI NAM PIŠEJO
Soboška tržnica - izjema?

Dobili smo pismo bralca T.K. iz M. Sobotice, ki piše med drugim naslednje:

— Ze od spomladi spremijam cene na tržnici v M. Soboti in v Ljutomeru in ugotavljam, da so povrtine in sadje na soboški tržnici mnogo dražje kot v Ljutomeru. Tukaj primerjava cen zadnjih dni:

	Ljutomer	M. Sobota
krompir	25	40
jabolka	50	80
grah	40	60
hruške	40	100
marelice	90	140
fižol	60	120
kumarice	70	80

Teh nekaj primerjav je menda dovolj, da si potrošnik lahko ustvari svoje mnenje. Med

drugim moram reči, da so tudi v Mariboru povrtine cenejšje kot v M. Soboti. Vprašam, ali je soboška tržnica res izjema?

PRIPOMBA UREDNIŠTVA: Zanimali smo se glede cen pri tržni inšpekciji na občinskem ljudskem odboru v M. Soboti, kjer so nam dejali, da cene na tržnici ne bi smele biti višje kot so v trgovini s sadjem in zelenjavo pri kmetijski zadrugi. Zato smo poizvedeli, kakšne so cene v tej trgovini in ugotovili, da prodajajo večino pridelkov ceneje kot na tržnici. Končno pa, zakaj na tržnici ni cenika?

Jezikovni bič

Komaj je 7. julija t. l. izšla številka našega lista, ki v eni izmed beležk opozarja na trpinčenje in pačenje našega knjižnega jezika, že se je na črensovski zadrugi dom obešil (od žalosti seveda!) se hujši »literarni zločinec«. Kuno Velika Polana obešča prebivalstvo o svojem programu v nekem čudnem jeziku, ki je podoben edino pokojni ilirščini. Ta zgodovinski dokument, ki se upravi polanskega kina prav gotovo ne zdi nič nenavadnega, a tepe vsakega, ki ima vsaj malo posluha za slovenski jezik, ima do potankosti tako besedilo:

KINO VELIKA POLANA

Predvaja Jugoslovanski borbeni film iz 11 svetovne vojne z Nemci na (Suteski) »Kros granje nebo«

Film se predvaja v Soboto zvečer ob 1/2 9 uri in v Nedeljo ob 3 popoldan, toje 8. + 9.

Filmi se predvaja jo vsako Nedeljo-ob 3 uri popoldan

17 VII. Lov na pume Ameriški baroni

24 VII. Obično nepoznati lopovi« Angleški

31 VII. »Vučja noč« Jugoslovanski

Ce uprava kina ne more dobiti človeka, ki bi bil vsaj malo peč kot polpismen, bi lah-

ko vsaj naslove filmov pisala v slovenskih prevodih, ki jih najde v vsakem domačem časopisu. Veliko površnost in nedogovornost pred občinstvom dokazuje tudi oblika obvestila, še bolj pa to, da je polanska roka napačno prepisala celo naslove filmov v srbohrvaščini. Tak književni invalid prav gotovo ne more biti o pomorski polanski kulturni ustanovi. Razumljivo je sicer, da vsak ne more oboladati pravopisa in slovnce, toda to, kar gre na javno mesto, mora biti vsaj malo jezikovno prečiščeno. Polanska uprava kina bi se morala zavedati, da tak spatek visi tudi po več tednov in ga prebere mnogo ljudi. B. B.

Pionirji iz kolonije v Tolminu pišejo

Iz počitniške kolonije v Tolminu, kjer preživlja veselo počitnice okrog 200 pionirjev iz Pomurja, so nam sporočili, da se počutijo dobro in da so zdravi. Zelo všeč jim je slikovita okolica sredi planinskih orhob ob bistri Soči. V pismu sporočajo prav lepe pozdrave osem domačim ter se zahvaljujejo organizatorjem kolonije: okrajnemu in občinskim ljudskim odborom ter odsekom za zdravstvo in socialno varstvo. Pionirji pa so se v pismu zahvalili tudi upravi našega lista, ki jim je poslala večje število časopisov.

POZDRAVI VOJAKOV

Pomurski fantje, ki služijo kadrovske rok v Dugem selu pri Zagrebu, pošiljajo ob Dnevu vstaje tople pozdrave in lepe čestitke starišem, bratom, sestram, dekletom ter vsem delovnim ljudem Pomurja. Posebne pozdrave pa izrekajo kolektivoma Tovarne perila »Mura« in CŽP »Pomurski tabor«. Franc Ferenc iz Verzij, Stefan Tompa iz Cmelavca in Franc Lukac iz Kroga.

Ob Dnevu vstaje pozdravlja vse domače, posebno pa ženo s hčerkami in ostale prebivalstvo Pomurja Vinko Koheček, ki služi vojaški rok v Boki Kotorski.

Krvav obračun v Logarovcih

V Logarovcih pri Ljutomeru je prišlo prejšnja sredo do krvavega obračuna med 25-letnim Milanom Zaidaričem in 58-letnim Markom Makovec. Usoden prepič je nastal tega dne zvečer v gostilni Vršč v Logarovcih, kjer se je mudil Marko Makovec, ki je princel s sabo tudi lovsko puško.

CANKOVA — V okviru proslav Dneva vstaje bodo na Cankovi organizirali partizanski pohod, na katerem bo sodelovala mladina, pripadniki JLA in LM.

Medtem je prišel v gostilno tudi Milan Zaidarič. Ob tej priložnosti se je poslal z Makovec, češ, če se namerava ustreliti. Z nekajliki vinjen je Makovec začel Zaidariča zmerjati, vendar je le-ta ostal tiho.

Kmalu potem je Makovec odšel iz gostilne na cesto, za njim pa tudi Zaidarič. Pri slučajnem srečanju nedaleč od gostilne sta se začela prepirati. Zaidarič je Makovecu iztegnil puško iz roke in ga z njo večkrat močno udaril po glavi in po telesu. Poškodba se nije tako hude, da je Makovec nekaj ur zatem umrl. Prave vzroke tega krvavega obračuna le pristojni organi raziskujejo, Zaidariča pa so aretirali.

IZLETNIKI

Osem jih je bilo: nekaj Hanze-kov, Mleki itd., kar pa ni toliko važno. Vajneje je to, da so bili združeni in so imeli popust na železnici.

Nekoga dne — posušili so že seno, silje pa je bilo še prekalavro, da bi ga želi — so sklenili, da se odpeljejo malo na morje.

»Zakaj pa se tudi mi, ubogi hudiči — zadržniki — ne bi šli malo »gospode« in se odpeljali na morje, namakati noge v osoljeno vodo? so se zakleli.

Tisti večer preden so odšli, in so žene cvrle popotnico, so se možakarji zbrali pri ročki jabošnice. Proti dvajseti so ugotovili, da tako dobre pijače že dolgo niso pridelali, zato se jim ni mudilo spat.

»Kaj bomo! Ob treh moramo itak na vlak. Naj nas babe kar tukaj popijejo!«

Potem so v tistih nekaj urah najmanj petkrat premleli vso svetovno politiko in ko so slednjič ugotovili, da v primeru vojne, sovražnik na Rakitje ne bo vrget atomske bombe, so se morali odpraviti na pot.

Kot namazano je šlo potem po vlakcu: založili so se s piceki in žganico, če bi spetoma katerega kulika. Če je kdo malo zadremal, so ga hitro podprli s požirkom kafe, silne in ojuščali z bodrilnimi besedami.

»Kaj boš spal, če greš na izlet!« Kdor se vozi v poletni vročini z vlakom, dobro ve, da je to zelo pri-

jetno, posebno še, če človek ni dovolj naspal.

Proti Reki so se počutili že kot božji mastrniki. Kajti, če greš na izlet, ne smeš biti žejan, če pa nisi žejan, moraš med drugim tudi piti. In naši izletniki so ta slovenski afonizem dosledno izvajali.

Ali je bilo veselje, ali presenečenje? Morje se jim je zdelo od daleč kljub sončnemu jutru nekam megleno. Potem so nekako našli prvo gostilno. Ženske so se naslonile na mizo in zaspane, moške pa so popili na korajžo nekaj črnine.

Pa so naredili prav, kajti vino jih je navdihnilo z modrostjo in hanzek, ki je prvi ugotovil, da stane vlak od Reke do doma prav toliko kot od doma do Reke, je svetoval:

»Najbolje bo, če kupimo karte in se vrnemo!«

Predlog je našel na splošno odobravanje. Zrob je določil Martinca, da kupi karte. Ta je odkolovratil na postajo in se zrinil nekam v središču dolgega »repa« pred blagajno. Neka gospa so se sicer razburjali, ko pa so videli, da Martinca misli čisto zares, so utihli. Ko se je nekako zdrenjal do blagajne, se je staremu blagajniku izpovedal, da potuje v Rakitje. Mož za okenom je pobrskal po kartah, potem je pognil izpod pulta nekakšen zaprašen katalog, se počel po pohabljeni glavi, ki se je najbrž še

spominjala Marmontove Ilirije in nazadnje izginil v sosednjo sobo, od koder se ni vrnil tako dolgo, da je imel Martinek dovolj časa vprašati sopotnike, če imajo tudi v Reki kolonizatorske hrošča, in jim povedati, da v Rakitju pridelajo zelo dobro jabošnico, da sicer nimajo tramvaja, pač pa hodi po sosednjo vas na vlak, če se hočejo potegniti kam v svet.

Se noben davčni izterjevalec ali občinski inšpektor Martinca v izmenjenju ni tako kisl pogledal kot tikrat blagajnik, ko se je vrnil pred okence. Saj niti v izpolnjenem registru iz leta 1916 ni našel železniške postaje Rakitje. In ko sta z Martincom končno ugotovila, da hoče karte pravzaprav samo do Hraščice, je blagajnikov obraz dobil masrčine barve.

Ali je vlak zaradi tega moral najmanj četrto uro čakati, ali pa je ostala polovica potnikov brez vozovnic, tega se Martinek kasneje ni spomnil. Da bi prežgal neprijetno tesnobo iz srca, ko so se posiljavali od morja, je razsodil:

»Figa, pa takšno morje!« Najbrž bi se razjokal, če ga sosed ne bi popeljal po rami in potolažil:

»Nič nismo izgubili. Slana ali neslana: voda je voda. Razlika je le v tem, da morje hitreje teče kot Mura!«

JUS

Tedenski KOLEDAR

Petek, 22. julija — Dan vstaje Sobota, 23. julija — Branislav Nedelja, 24. julija — Kristina Ponedeljek, 25. julija — Jakob Torek, 26. julija — Ana Sreda, 27. julija — Natalija Četrtek, 28. julija — Zmago

MURSKA SOBOTA — Od 22.—24. julija ameriški film: »Kovinska zvezda«; od 25.—26. julija ameriški film: »Mata Hari«; od 27.—28. julija česki barvni film: »Zvečer nastopam«.

LENDAVA — Od 22.—24. julija francoski film: »Gubina«; od 26.—27. julija japonski film: »Poslednje žene Sajpene«.

BELTINCI — Od 23.—24. julija francoski film: »Mihail Strogov«.

KRIZEVCI PRI LJUTOMERU — Od 23.—24. julija italijanski film: »Bele noči«; samo 27. julija ameriški film: »Ostran v gozdu«.

LJUTOMER — Od 23.—24. julija ameriški barvni kinemaskopski film: »Zeleni ogenj«; od 27.—28. julija ameriški film: »Poročno kosilo«.

SLATINA RADENCI — Od 24.—25. julija italijanski film: »Simfonija ljubavi«; samo 28. julija jugoslovanski film: »H-8«.

VIDEM OB SCAVNICI — Od 23.—24. julija ameriški barvni film: »Prišel je iz Laramije«.

VELIKA POLANA — Samo 24. julija angleški film: »Navadno nepoznani lopovci«.

DEKLE

za kmečka dela sprejemem takoj. Franc Mežan, Zagorice 25. Bled D-779

PREKLIC

Preključem vse neresnične besede, ki sem jih izrekel proti tov. STEFANU DJUBANU iz Sodišincev. Franc Sapač, Sodišinci

SPREJMEMO DVA USLUZBENCA

s popolno srednjo šolo oziroma srednjo strokovno izobrazbo na delovno mesto

KNJIGOVODJE

in KONTROLORJA INKASA

Plača po Zakonu o javnih uslužbencih, položajna plača po odločbi UO DOZ. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Kandidati naj vložijo prošnje na DOZ, podružnica Murska Sobota do 1. avgusta 1960. D-802

Gradbeno podjetje »GRADBENIK« Lendava

razpisuje naslednje

1. NA GRADBENI FAKULTETI — II. letnik
2. NA GRADBENI SREDNJI SOLI:
a) I. letnik; b) za II. ali III. letnik
3. NA GRADBENI DELOVODSKI SOLI — I. ali II. letnik

Prednost imajo prosilci iz bližnje okolice podjetja.

Svojeoročno napisani prošnji, ki naj vsebuje splošne podatke, je treba priložiti potrdilo o premoženjskem stanju staršev in prepis zadnjega šolskega spričevala.

Prošnje poslati upravi podjetja.

O-783

Komisija za sprejem in odpust delavcev pri Trgovskem podjetju »PREKMURSKI MAGAZIN« v Murski Soboti, Zvezna ul. 4 razpisuje na podlagi 144. člena ZDR in sklepa upravnega odbora z dne 1. julija 1960 delovno mesto

POSLOVODJE

v poslovalnici »TEKSTIL« v Murski Soboti, Slomškova 9

Pogoji: visokokvalificirani trgovski delavec galanterijske ali manufakturne stroke ali kvalificirani trgovski delavec s 5-letno prakso na položaju poslovodje.

Nastop službe 1. septembra 1960 ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Interesenti naj vložijo pis-mene ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja v upravi podjetja do 10. avgusta 1960. 0-792

KMETIJSKO GOSPODARSTVO RAKICAN

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. RACUNOVODJE PODJETJA
2. MEHANIKA-SOFERJA

Pogoji:

Pod točko 1. — srednja strokovna izobrazba z najmanj 5-letno prakso v knjigovodstvu, po možnosti v kmetijstvu. Družinsko stanovanje zagotovljeno.

Pod točko 2. — kvalificiran delavec-mehanik s šoferskim izpitom in s 3-letno prakso.

Prošnje poslati na gornji naslov do 31. julija 1960. Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku. O-786

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri Splošnem gradbenem podjetju »KONSTRUKTOR«, Maribor, Sernčeva ul. 8

SPREJME VEČJE STEVILO

ZIDARJEV, TESARJEV

IN NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV

za gradbišča v Mariboru

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Stanovanje in hrana zagotovljena. Plača in terenski dodatki po tarifnem pravilniku. Javite se v personalni podjetja od 6. do 14. ure.

O-784

Sporočamo žalostno vest, da je po težki bolezni umrl naš delovni tovariš

STEFAN SMODIS

kvalificirani zidar

Dolgoletnega vzornega delavca in priljubljenega tovariša bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

Delovni kolektiv in Sindikalna podružnica Gradbenega podjetja »SOGRAD« v Murski Soboti

O-803

OTROSKI VRTEC V MURSKI SOBOTI

OBVESČA,

da bodo z ozirom na omejeno število vzgojnega kadra v naši ustanovi in premalo prostorov sprejeti v ustanovo samo otroci zaposlenih mater in otroci iz socialno ogroženih družin. Prednost imajo otroci, ki bodo obiskovali vrtec do 14. ure. Za na novo sprejete je potrebno predložiti zdravniško spričevalo. Sprejeti so samo otroci, ki so dopolnili 3 leta starosti.

OPOMBA: Za otroke, ki bo v šolskem letu 1960/61, vključno do aprila dopolnil 3 leta starosti, morajo starši izpolniti prijavo v začetku šolskega leta.

Otroci lahko prihajajo v vrtec od 6.30 do 8.30. Odhajajo pa po dogovoru s starši.

Glede prispevka se bo obravnavalo na prvem roditeljskem sestanku.

O-785

KMETIJSKA SREDNJA SOLA RAKICAN, p. M. Sobota

objavlja

RAZPIS

ZA SPREJEM 80. UCENCEV

v I. razred Kmetijske srednje šole Rakican v šolskem letu 1960/61

Pogoj za sprejem je dokončana osemletka.

Prošnje za sprejem, kolkovane s 50 din državne takse, sprejema uprava šole do 10. avgusta 1960.

Prošnji je treba priložiti:

- a) rojstni list;
- b) zadnje šolsko spričevalo;
- c) zdravniško spričevalo;
- d) mnenje osnovne šole o sposobnosti in nagnjenjih kandidata.

Prijavitelci se morajo zgledati osebno na šoli dne 15. avgusta 1960, kjer bodo zvedeli o sprejemu oziroma o morebitnem sprejemnem izpitu, v kolikor se bo prijavilo več kandidatov, kot je razpisanih mest. Pri sprejemu bodo imeli prednost absolventi nižjih kmetijskih šol.

O-801

ZDRAVSTVENI DOM MURSKA SOBOTA

razpisuje delovno mesto

ZOBARSKEGA ASISTENTA in STIPENDIJO ZA SOLANJE NA SOLI ZA SANITARNE TEHNIKE

Pogoj: za zobarskega asistenta dovršena šola za zobarske asistente

Prošnje poslati upravi Zdravstvenega doma Murska Sobota do 30. julija 1960

O-798

Trgovsko podjetje »GORICANKA«, Salovci

razpisuje delovno mesto

POMOŽNEGA FINANČNEGA KNJIGOVODJE-KINJE

Plača po dogovoru, nastop službe možen takoj.

Prošnje poslati gornjemu naslovu do 1. avgusta 1960

O-795

KMETIJSKO GOSPODARSTVO BELTINCI

razpisuje naslednje štipendije:

1. STIPENDIJO ZA STUDIJ NA AGRONOMSKI FAKULTETI
2. STIPENDIJO NA SREDNJI KMETIJSKI SOLI

Interesenti naj pošljejo prošnje najpozneje do 25. julija 1960

O-796

GOSTILNA GORNJI PETROVCI

razpisuje delovno mesto

KVALIFICIRANE ALI POLKVALIFICIRANE KUCHARICE

Pogoj: dovršena gostinska šola v kuharski stroki ali 5-letna praksa v kuharski stroki.

Plača po pravihlihi podjetja. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Pismene ponudbe pošljite upravi gostilne Gornji Petrovci do 31. julija 1960.

O-789

OBRTNA DELAVNICA MLIN IN ZAGA LUCOVA

razpisuje delovno mesto

RAČUNOVODJE

Pogoj: srednja strokovna šola ali nižješolska izobrazba s 3-letno prakso v knjigovodstvu sorodnih podjetij.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Pismene ponudbe pošljite upravi Obrtne delavnice Mlin in Zaga Lucova do 31. julija 1960.

O-788

POMURSKI VESTNIK

List izdaja in tiska Časopisno založniško podjetje Pomurski tisk v Murski Soboti

Direktor Jože Vild

Urejuje uredniški odbor

Odgovorni urednik Stefan Balažič

List pošiljamo samo po predplačilu — Nenaročenih rokopisov ne vračamo in ne odgovorjamo nanje. Uredništvo: Murska Sobota, Kocljeva ulica 7, telefon 138 — Naročniki in oglasni oddelci: Murska Sobota, Kocljeva ul. 7 — Naročnina: celoletna 400 dinarjev, polletna 200 dinarjev, ta iznosovstvo leme 1000 din. — Tek. račun pri Komunalni banki v Murski Soboti št. 605-70

1-365

KDO JE OMOGOČIL EICHMANNU POBEG V ARGENTINO?

Po končani vojni se je pisal Adolf Bath, potem Eckman, pozneje Otto Heninger in končno je ostal dolga leta skrit pod imenom Ricard Clement. Zdaj že nekaj tednov sedi v dobro zastraženi temnici v Tel Avivu. Poleg njegove jetniške številke je njegovo pravo ime in priimek: Adolf Eichmann, eden izmed najstrašnejših nacističnih zločincev.

Ko se je Eichmann nekajkrat uspešno rešil ameriških patrulj, se je odločil za pobeg. S prodajanjem jaje je zaslužil nekaj denarja za pot in potem si je izbral cilj: Genova.

„Bandit z rdečo lučjo“ prijet?

Drugega maja letos je bil v zaporu San Quentin usmrčen v plinski celici Caryl Chessman. Skoraj dvanajst let se je boril proti smrti, a je nazadnje vendarle moral kloniti. Ni ga rešilo niti to, da je v zaporu napisal nekaj knjig, s katerimi je zaslovel po vsem svetu. Chessman se je uporno branil proti obtožnici, ki mu je med drugim očitala, da je on »bandit z rdečo lučjo«. Na te napade je vedno odgovarjal: »Jaz nisem — bandit z rdečo lučjo — toda vem točno, kdo je. Moja dolžnost je samo, da branim sebe, ne pa da druge obtožujem.«

Pred kratkim so agenti FBI ujeli v bližini Los Angelesa vlomileca, za katerega so po zaslišanju ugotovili, da se piše Charles Saverio Teranova. Ameriški tisk je takoj za tem objavil, da je vlovljen mož, ki ga Chessmanovi advokati dolžijo, da je pravi »bandit z rdečo lučjo«.

Chessmanov advokat George Davis je že v aprilu dejal: »Trdno sem prepričan, da Chessman ni storil zločinov, ki jih pripisujejo banditu z rdečo lučjo«. Od privatnih detektivov sem dobil vse podatke o pravem zločincu.«

Ze takrat so trdili, da se pravi zločinec imenuje Charles Saverio Teranova in da Chessman ne sme biti prej usmrčen, predno tega ne vlovijo.

Chessman je bil usmrčen 2. maja letos in dva meseca po tem dogodku je prišel pod ključ Teranova, ki je čisto podoben prejšnjim opisom Chessmanovih zagovornikov: srednja postava, nepravilna čeljust, globoka brazgotina čez desno obrv. Chessmanovi advokati so že zahtevali od guvernerja Brauna, da razčisti vse stvari okrog Teranova.

Odgovor na vprašanje, kdo je pravzaprav »bandit z rdečo

Oglasil se je v nekem samostanu pri patru Francescu in ta mu je priskrbel vatikanski potni list. Postal je Ricard Clement, španski državljani. Ob pomoči patra Leibera, ki je delal v sekretariatu papeža Pija XII., in še nekaterih kardinalov je bila organizirana prava »nemška mreža«. Takrat pa so v Nürnbergu na zatožnih klopih že sedeli vojni zločinci, zato Eichmann ni preveč zaupal nemški organizaciji.

V senci kupole Svetega Petra je takrat našel drugo skupino, ki jo je finansiral Ante Pavelić. Tu je deloval tudi Krunoslav Draganović, ki je Eichmannu pokorno služil vsa štiri leta vojne. Ta ustaška skupina je na Hrvaškem predala Eichmannu in njegovim krvnikom več sto Židov, ki se niso nikdar več vrnili.

Ustaška družina se je v Rimu lepo udomačila in imela tesne stike s »antikomunističnimi begunci«. Draganović je navezal tesne stike tudi s Peronovo vlado in tako za argentinsko vizo ni bilo nobene skrbi več. Razen tega je Dra-

ganović poskrbel nemškemu krvniku še potni list Mednarodnega Rdečega križa in mu tako Argentino še bolj približal.

Vse to je dokazano: Eichmann je imel list Mednarodnega Rdečega križa in se je vkrcał na ladjo, ki je peljala v Argentino v Genovi. O vsem tem je nedavno pisal tudi argentinski list »La Razon«. V Argentini je Eichmann delal roko v roki s Pavelićem ter še nekaterimi ustaši in jim je uspelo osnovati podjetje za finansiranje mednarodnih neofašističnih podvigov. Takrat pa je eden izmed ustašev, Sečen po imenu, pobegnil v San Domingo in odnesel s sabo ves denar te organizacije.

Ko se je pred tedni raznesel glas o skrivnostni Eichmannovi aretaciji, je bivši njegov »ministrant« Draganović takoj odpotoval na tajni sestanek v Zapadno Nemčijo. Na tem sestanku so v glavnem razpravljali o tem, kako pomagati vojnim zločincem, da jih ne doleti kaj podobnega.

Medtem sedi Eichmann dobro zastražen v temnici v Tel Avivu in prihodnje leto meseca marca, ko bo že vse gradivo zbrano, mu bodo prebrah obtožnico.

METAN GROZI

Majhni francoski vasi pod Pireneji Arans in Abidos sta do nedavnega bili priljubljeni letovišči, kjer so si premožni Parizani zgradili več vil. Takrat so prebivalci teh dveh vasi živeli brezskrbno in ribiči so potrpežljivo namakali truke ter čakali na postrvi. Zdaj se je vse spremenilo.

Prebivalci teh vasi zdaj ne smejo iz hiše brez plinske maske. Metan, ki izhlapeva, je zastrupil zrak. V začetku so upali, da bodo od metana imeli prebivalci korist, toda čim so začeli polagati cevi, je plin pokazal svojo besnost.

ARANS in ABIDOS živita v večnem strahu, kajti metan nosi s sabo smrt. Nekaj ljudi se je že izselilo, nekaj pa jih še vedno čaka. Predsednik občine je izjavil: »Prepuščili bomo te vasi Društvu za eksploatacijo metana, toda prej nam morajo preskrbeti streho na varnem.«

Ljudje se dušijo, kašljajo, nimajo apetita niti volje do dela. Otroci sedijo v razredu s

plinskimi maskami in čakajo, kdaj bodo kje dobili zračno šolsko sobo.

Društvo za eksploatacijo metana je vložilo za opremo štiri sto milijonov frankov, toda država s svojo finančno pomočjo molči.

Prebivalci so se odločili, da se izognejo temu nevarnemu kraju, saj so tu morali opustiti polja. Toda vsi čakajo odgovor na eno vprašanje: »Kam?«

Tam na višjih mestih jim ne prizadejo odgovorjati: »Kaj hočete, napredek in tehnika se ne moreta ozirati na vse«. Prebivalci pa so v življenjski nevarnosti in zaman upajo na »objubljeni deželo«.

NAJVEČJI STOLP NA SVETU

V parku Ostankino v Moskvi bodo še letos začeli z gradnjo televizijskega stolpa, ki bo visok 510 metrov. Stolp bo zgrajen iz armiranega betona. Pri temeljih bo stolp meril v premeru 65 metrov, v višini 250 metrov bo premer 20 metrov, na vrhu pa sedem metrov. Moskovski televizijski stolp bo služil tudi v znanstvene namene, veliko korist od njega pa bo imela tudi meteorološka služba.

KACE KOT SLASČICA

Dvajset tisoč lovcev na kače je šlo na lov v severnoameriško državo Oklahoma, kjer so se kače izredno razmnožile. Lovci na kače niso šli na lov samo zaradi življenjske nevarnosti tamkajšnjih prebivalcev. Američani namreč zelo cenijo kače v konzervah.

ZA RESEVANJE UTOPLJENCEV. — V Londonu so imeli pred nedavnim kampanjo za preprečevanje nesrečnih primerov na vodi. Ob tej priložnosti so prikazali izum dr. Bernarda Lukasa: ročna »pljuča«, s katerimi je mogoče vrniti žitljenje utopljenca in osebi, ki se je zadušila s plinom. Na sliki: angleška plavalca Judy Grenham prikazuje Lukasovo izum.

TONIC: VESEL DOGODEK

V razred je prišel inšpektor. Učenci so imeli uro matematike.

Prosim, sprašajte tri najboljše učence! — je rekel inšpektor učitelju. Želim preizkusiti njihovo znanje matematike.

Prvi učenec je prišel pred tablo. Naglo je izračunal dolženo nalogo in zopet sedel. Pred tablo je stopil drugi učenec. Tudi ta je rešil nalogo in se vrnil v klopi.

Poklican je bil tretji. Nekam v zadregi se je vzdignil in stopil proti tabli. Toda ko je ozel kredo in se pripravil, da bi začel računati, je inšpektor ugotovil, da to sploh ni tretji učenec, marveč ravno tisti, ki je bil prišel pred tablo prvi.

— Zakaj si prišel prvi? — ga je poprašal inšpektor. — Ali me hočeš preslepiti? Kajne, da si danes že bil pri tabli?

Učenec se je skesano nasmehnil in rekel:

— Oprostite, tovariš inšpektor, toda tokrat sem prišel namesto nekega drugega učenca.

— Namesto drugega! — je ozkipeł inšpektor. — To je nesramnost, kakršna se mi še ni pripetila!

Učenec je z občutkom kriode povsili glavo.

Ves razred je utihnil v pričakovanju, da se bo zgodilo nekaj hudega.

— Namesto koga si prišel pred tablo? — je dalje spraševal togotni inšpektor.

— Namesto svojega najboljšega prijatelja, ki je odšel na tekmo...

Po teh besedah je inšpektor ostal izza mize in zahteval učiteljevo pojasnilo:

— In vi, tovariš predavatelj, kako lahko to dopuščate? Vi ste vedeli, da je ta učenec zdaj že drugič pred tablo. In vendar mirno podpirate njegov poskus, da bi me preslepil!

Učitelj je zardel in se v zadregi začel opravičevati:

— Oprostite, tovariš inšpektor, toda jaz ne poznam učenca.

Inšpektor je poskočil od osuplosti:

— Kako je to mogoče! — je zaopil. — Učitelj ne pozna svojih učencev!

— Jaz ne predavam v tem razredu.

— Zakaj ste pa potem tukaj?

— Nadomestim njihovega predavatelja, ki je... odšel na tekmo...

Inšpektorjev obraz je spreletel komaj zadržan nasmeh. Sklonil je glavo, molčal, zamahnil z roko in rekel:

— Srečo imate, zakaj tudi jaz zamenjujem kolega, ker je odšel na tekmo... Sicer se, glede na to, kako je strog, ne bi tako zlahka izmazali.

PREDOLG LEVJI JEZIK

Skupina štirih ponarejevalcev zavarovalnih polic je prodajala zavarovancem police angleškega zavarovalnega zavoda po polovični ceni v takih količinah, da je vsa zadeva postala že sumljiva. Policija, ki so jo poklicali na pomoč, je ugotovila, da se ponarejene police razlikujejo od pravih samo po tem, ker je jezik narisanege leva malo daljši od onega na originalu. Policaji so se preoblekli v voznike taksijev in tako so v skopih treh tednih vse ponarejevalce spravili za zapahe.

NOV OTOK V KASPIJSKEM MORJU

Sovjetska raziskovalna ladja »Lomonosov« je odkrila v Kaspijskem morju nov otok, dolg 300 metrov in širok 250 metrov. Otok leži 180 km jugovzhodno od Bakuja in je najverjetneje nastal zaradi vulkanskih prelomov v morskih globlinah.

KOKOS ZVALILA 360 PISČANCEV

V vasi Osmakovo pri Pirotu ima Nikola Zdravković nenavadno kokoš. Čeprav vse druge kokoši v tem kraju živijo le 4-5 let, je njena letos praznovala že 14. obletnico. Nikola je izračunal, da je v tem času kokošja »babica« zvalila okrog 360 piščancev. Kar še bolj preseneča, je to, da ta kokoš še danes redno nese jajca.

JE TO NAPREDEK?

Prometni problemi postajajo v mnogih državah izredno aktualni. Število vozil se naglo veča, vzporedno s tem pa tudi nesreče na cestah. Nedeljski izleti zahtevajo mnogo smrtnih žrti. O tem so pred kratkim razpravljali v švicarskem parlamentu. Eden izmed strokovnjakov je ob tej priložnosti rekel: »Pred tridesetimi leti sem od Berna do Langethala vozil z avtomobilom 45 minut, danes pa rabim za isto progo eno uro, čeprav gradimo zdaj hitrejša avtomobila. Razen tega se ta vožnja lahko vsak trenutek spremeni v katastrofo. Cena napredka je torej zelo velika!«

SPOMENIK

»Tukaj počiva Arso Markovski, rojen 1881. leta v vasi Lokov, ohridski okraj. Umrli je...« Ta datum še ni vklesan, ker mož, ki je sam sebi naredil spomenik, še ni umrl. Spomenik, ki ga je začel delati že pred 14. leti, že stoji na pokopališču. Stari Arso pravi: »Upam, da bom pravočasno končal. Potomci naj napišejo potem le še datum mojega odhoda.«

DVOJČKA V BELEM PLASCU. — Naša slika prikazuje dva Beograjdčana: Pauna in Pantelijo, po poklicu študenta. Ko sta polagala izpit iz anatomije pri prof. Boškoviću, je profesor po končanem izpitu pri beleženju ocen presenečen in malec jezen oprášal: »Prosim vas, kdo izmed vas mi je predal svoja dva indeksa? Prosim, naj se takoj javi!«

Slika pravo tako kaže, da sta si dvojčka zelo podobna.

spustil na zemljo. Pilota so spodaj pričakali pastirji ter ga prisilili, da je stal nekaj ur z dvignjenimi rokami, ker so mislili, da je ameriški volon. Iz tega nerodnega položaja je rešila pilota skupina oficirjev, ki so z avtomobilom hoteli pilota nasproti, da bi mu prvi čestitali za doseženi svetovni rekord.

Z MLEKOM UGAŠENI POZAR

Pred nekaj dnevi je Ljubica Gagrca iz vasi Kadine Glavice

napodila ovce na pašo. Ker je bil precej hladen dan, je zakurila ogenj, da bi se ogrela. Močan veter je čez nekaj časa razširil ogenj in plameni so dosegli suho travo. S strahom je Ljubica zbežala do prvih planinskih koč. Prebivalci so ji takoj prihiteli na pomoč, ker pa ni bilo v bližini vode, je vsak prinesel vedro mleka in so tako hitro pogasili požar.

»BUKOVA« VILA

Zaječarski mali hišni čuvaj »Bucko« je verjetno edini pes v naši državi, ki ima svojo »privatno« in izredno dobro opremljeno stanovanje. Uto mu je zgradil lastnik Jakob Lalevič, uslužbenec trgovskega podjetja »Rudar«.

Pasja vila je na znotraj in na zunaj lepo urejena. Notranje stene so tapcirane, v sobi pa je postavljena mala postelja, nad katero visi Buckova slika. Soba je opremljena z radioaparatom iz plastične mase, okna krasijo lepe zavese, razsvetljava pa je na baterijski tok.

Edina skrb, ki muči malega »Bucka«, je ta, da bodo nekega dne točkovaletci stanovanj potrkali tudi na njegova vrata.

V 24 URAH

V New Yorku se zgodi vsakih 24 ur en umor, sedem posilstev, štiri aretacije trgovcev z mamili in 42 kraj avtomobilov.

Iz istih statističnih podatkov, ki so jih nedavno objavili v Washingtonu, je razvidno, da so Američani preteklo leto pokadili 455 milijard cigaret, kar je za 20 milijard več kot v letu 1958.

TELEFON

Nek gostilničar v Schönebergu, v predmestju Berlina, je vsak večer pred odhodom domov dvignil slušalko in poklical svoje stanovanje. Ko je prišel domov, je telefon še vedno zvonil. Na stanovanju je dvig-

nil slušalko in jo položil na nočno omarico.

Nekega jutra je zaslišal iz slušalke glasno kričanje. Poklical je policijo, ki je v gostilni ujela dva tatova, ki sta pravkar prestevala denar iz blagajne in glasnega avtomata. Zares neverjetno!

1961. IN 6009. LETO

Zanimivo vprašanje je pred nedavnim sprožil nek bralec londonskega Timesa. Z ozirom na to, da se prihodnje leto 1961 lahko bere normalno tudi narobe, je želel zvedeti, kdaj se bo spet ponovila podobna letnica.

Točnega odgovora še ni dal nihče, podoba pa je, da bo to šele 6009. Morda pa tudi prej!

TRČENJE V ZRAKU

Tudi zračne poti so postale ozke. V jugozapadnem delu države Illinois, v bližini mesta Felm, sta trčili dve reaktivni letali, eksplodirali in izginili v plamenih. Pri trčenju sta se smrtno ponesrečila dva pilota, medtem, ko je dvema uspelo, da sta se s padali spustila na zemljo. Reaktivni tipa F-101-B so dosegli brzino 1600 km na uro.

PREPRIČLJIVA OBRAMBA

V nekem podeželskem francoskem mestu je bil pred nedavnim zanimiv sodni proces. Tožitelj je za svojega branilca najel uglednega pariškega pravnika, medtem ko je siromašnega toženca zagovarjal mlad, neznan podeželski pravnik. Čeprav je mladi pravnik vztrajno branil svojo stranko, nihče niti za trenutek ni pomislil na njegov uspeh. Kljub temu je bila razsodba zanj ugodna. Nekateri trdijo, da je porotnike ganil z zaključnimi besedami: »Sodniki in porotniki! Dobro veste, da človek, ki se ne počuti dobro, gre k lekarnarju in si kupi zdravilo, če zbolí, bo poklical zdravnika, če pa je njegov slučaj brezupen, mora iz Pariza poklicati najuglednejšega specialista.«